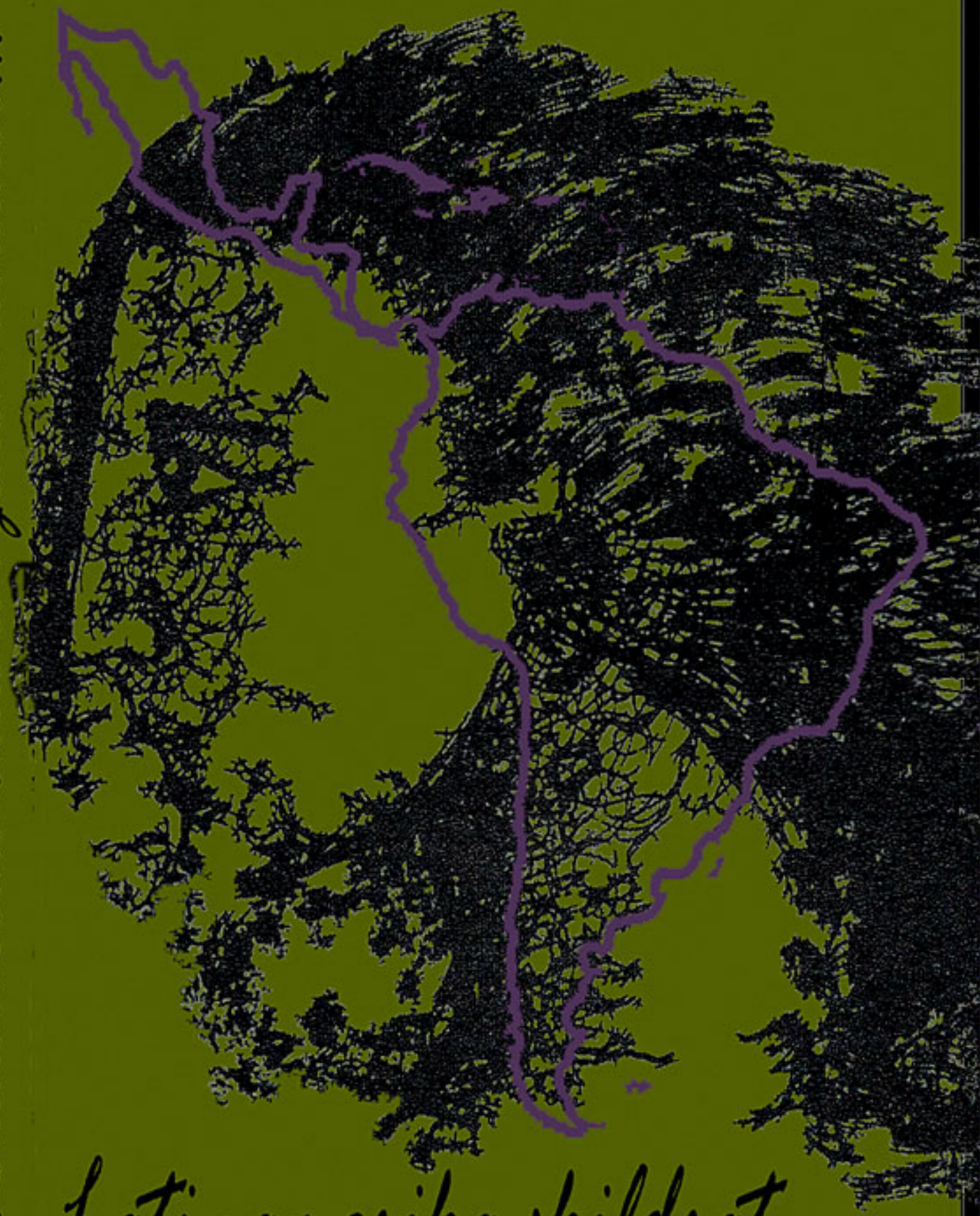

Latinamerika skildrat genom kvinnor...

*Latinamerika skildrat
genom kvinnor...*

Publikationer LatiCe, mars 2010

www.latice.org

I LatiCes arbetsgrupp för Publikationer ingår: Claudia García, Ximena Quiroga Flor, Algren Morgan, Elizabeth Paller och Daniel Marrero.

Kontakt: publicaciones@latice.org

Omslaget är designat av Ximena Quiroga Flor och René Uzqueda baserad på en tavla av Alicia Hermitte.

Översättning: Lotta Duse, Malin Hansson, Lina Wendle, Verónica Ferreira, Camilla Larsson, Loredana Strada, Lillemor Andersson och Lisa Thunström

Digitalisering: Algren Morgan

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Kvinnans rättigheter och politiska deltagande inom ramen för den mångnationella staten Bolivias nya politiska grundlag	7
Verónica Rocha Fuentes.....	7
Översättare: Lillemor Andersson	7
Kollektiva rättigheter från en ursprungsinvänares perspektiv: rätten till olikhet	12
Sigrid Huenchuñir	12
Översättare: Malin Hansson	12
Pachamamas anonyma kärna	15
Ana Rosa López Villegas	15
Översättare: Lillemor Andersson	15
Cono urbano – Runt om Buenos Aires.....	20
Patricia Duró	20
Översättare: Lotta Duse.....	20
Alcancemos un sueño – for barnens skull	22
Lotta Duse	22
Genusvåld mot kvinnor och kvinnomord en fråga för staten?	24
Alba América Guirola Zelaya	24
Översättare: Lina Wendle.....	24
En Ny Gryning i El Salvador	27
Liinu Diaz Rämö	27
Utan klienter, ingen människohandel	29
María Cruz Ciarniello.....	29
Översättare: Lotta Duse.....	29
Abortfrågan: ett oavslutat fall i Latinamerika	34
Isabel Soto Mayedo	34
Översättare: Camilla Larsson	34
En kvinnas rätt.....	38
Felicia Dahlin y Mikaela Engwall.....	38
Ett grovt språk. Kvinna, våld, sex och språk.....	41
María Cristina Garay Andrade	41
Översättare: Lina Wendle.....	41
Anledningarna till ett alternativt språk	45
Claudia García.....	45
Översättare: Loredana Strada	45
Att rädda det goda”@”-et	47
Ximena Quiroga Flor	47
Översättare: Lisa Thunström	47
Utmaningar som en kvinna med funktionsnedsättning	49
i Latinamerika måste övervinna.....	49
Margarita Ruíz.....	49
Översättare: Malin Hansson	49
Lika villkor för kvinnor med funktionsnedsättning i Nicaragua	54
Guadalupe Sánchez Blandón.....	54
Översättare: Lina Wendle.....	54
Kvinnors bidrag till livsmedelssuveränitet.	56

Jordbrukskvinnor från Syd...och resten av världen.....	56
Mariana Viera Cherro, Patricia Gainza.	56
Översättare: Lillemor Andersson	56
Försvaret av vattnet i Uruguay. Dåtid, nutid och projektion	62
Ana Domínguez.....	62
Översättare: Verónica Ferreira	62
De medverkande kvinnorna är:	69

Inledning

LatiCe bildas med avsikt att skapa ett utrymme för kommunikation mellan Latinamerika och Sverige. Därför beslutades om utgivning av en digital tidning vars innehåll täcker ämnen från sexuella och reproduktiva rättigheter till funktionshinder, miljö, ursprungs befolkning, erfarenhet från rörelser på gräsrotsnivå, mänskliga rättigheter och kultur. Nu, två år efter bildandet av vår förening, och dess närvaro på internet, vill vi ta ytterligare ett steg och fördjupa oss i de relevanta områdena för vårt arbete genom att starta en serie tematiska utgivningar som vi kommer att presentera eftersom på vår webbplats.

“Latinamerika skildrat genom kvinnor” är ett kollektivt projekt med många månaders arbete bakom och det är med stolthet vi nu presenterar det slutliga resultatet. Vi tror att våra partners som samarbetat i detta projekt täcker genom sina texter mycket viktiga teman för att öka förståelsen för den latinamerikanska verkligheten och de utmaningar kvinnorna måste hantera under 2000-talet.

Artiklarna är mycket olika sinsemellan, såväl vad gäller innehåll som format. Detta beror på att vi inte ville ge klara riktlinjer över hur vi önskade texterna. Vi har hela tiden haft för avsikt att denna publikation ska reflektera mångfalden i de kvinnliga tankarna och mångfalden av metoder som existerar när man beaktar den latinamerikanska problematiken. Det är orsaken till att vissa artiklar är strukturerade som papers medan andra helt enkelt är reflektioner generade av delaktig erfarenhet.

Boken börjar med ett avsnitt ägnad åt Medborgerliga Rättigheter med en enda artikel av Verónica Rocha Fuentes vars titel är *Kvinnans Rättigheter och Politiskt Deltagande* inom ramen för den Nya Politiska Grundlagen av den Mångnationella staten Bolivia Verónica undersöker de bolivianska kvinnornas kamp för att få utöva sina medborgerliga rättigheter, från rösträtten till jämlikt deltagande. Vid analys av texten av den nya grundlagen syns att det framhävs just elementen med ursprung i den historiska kampen för rättigheter av den kvinnliga sektorn (integration, jämställdhet och rättvisa).

Därefter följer ett avsnitt om Ursprungsfolken och Bönder som består utav två artiklar. Den första är skriven av Sigrid Huenchuñir från Chile och heter *Kollektiva Rättigheter ur ursprungsbefolkningens perspektiv: rätten till olikhet*. Sigrid bekräftar bland annat att M@puchebefolkningens krav på sina kollektiva rättigheter även hänförs till möjligheten att legitimera olikheterna de har till de västerländska samhällena. Den andra artikeln i detta avsnitt är av Ana Rosa López Villegas från Bolivia och har som titel *Pachamamas (Moder Jord) anonyma kärna- Ljuspunkter och skuggor av könsperspektivet*. Ana Rosa analyserar revirtänkandet ur könsperspektivet. Bland annat tar hon hänsyn till vilken mark och territorier som är intimt förknippade med ursprungsbefolkningen i Bolivia och än djupare till kvinnliga jordbrukares arbete.

Avsnittet nämnt Fattigdom består av två texter som, på något sätt, formar en enhet eftersom de presenterar två synvinklar av samma problem. Patricia Duró och Lotta Duse hänvisar mittpunkten för uppmärksamhet till b@rn med funktionshinder i Stora Buenos Aires slumområden. Patricia Duró, från Argentina delar genom sin berättelse

Cono urbano – Runt om Buenos Aires sina känslor som föds utifrån hennes dagliga erfarenheter som ansvarig för centrat, medans Lotta Duse, Sverige, hänvisar till sina personliga intryck hon fick när hon besökte slumområdet för att lära känna Patricias arbete i sin text *Alcancemos un sueño- por los chicos* (Låt oss nå en dröm- för barnen).

Därefter kommer avsnittet Våld- Misshandel- Kvinnomord som börjar med artikeln *Genusrelaterat våld mot kvinnor och kvinnomord- En fråga för staten?* av Alba América Guirola Zelaya från El Salvador. För Alba América saknar El Salvador strategier för att, ur ett genusperspektiv, bidra till förhindra och straffa kvinnomord. Den andra artikeln är av Liinu Diaz Rämö från Sverige. I sin text *En ny gryning i El Salvador*, berättar Liinu om sin erfarenhet som volontär i El Salvador. I sin text målar hon upp det Salvadoranska samhället som ett samhälle där våld förvärvar olika former men där det också finns hopp. Hon syftar mest på erfarenheter av en grupp kvinnor på landsbygden som hon lärde känna genom en organisation som hon jobbade åt och hon tillkännager deras önskan om framsteg. Artikeln av María Cruz Ciarnello, från Argentina, heter *Utan klienter finns ingen människohandel* Maria Cruz förklarar att ”människohandel” syftar på när en person blir bortförd mot sin vilja för att utsättas för utnyttjandet av, prostitution eller andra former av sexuell exploatering, framtvingad service eller arbete, slavhållande eller liknande sysslor eller avlägsnande av organ. Alba América och Maria Cruz texter ställer oss inför en hård verklighet, som inte är exklusivt för vare sig El Salvador eller Argentina, utan som påverkar många unga kvinnor (även flickor), de flesta fattiga, som över hela Latinamerika lider av genurelaterat våld eller spårlöst försvinner.

Avsnittet som tar upp Sexuella och reproduktiva rättigheter börjar med artikeln *Abortfrågan- ett oavslutat fall i Latinamerika* av Isabel Soto Mayedo från Kuba. Hand i hand med Isabel gör vi en rundvandring genom de olika latinamerikanska lagarna för att få kännedom om de små framsteg som man uppnått i denna aspekt och hur mycket som ännu återstår att göra. Analysen presenterad av Isabel är omfattande och geografiskt täckande, en nödvändig text för den som är intresserad av kunskap om de sexuella rättigheterna och den reproduktiva hälsan i Latinamerika. Den andra artikeln i detta avsnitt är skriven av Felicia Dahlin och Mikaela Engwall, båda från Sverige, och har som titel *En kvinnas rätt*. Felicia och Mikaela syftar på lagstiftningen i Nicaragua gällande abort, denna anses vara en av världens hårdaste som förbjuder och ger fängelsestraff även för terapeutisk abort, det vill säga den som görs under exceptionella förhållanden: när moderns liv är i fara eller när graviditeten är resultat av en våldtäkt eller incest. För Felicia och Mikaela är inte aborten en preventivmetod men de anser att den bör anses som en inneboende rätt hos alla kvinnor.

Avsnittet Kvinnor och språk består utav tre texter. Den första av Maria Cristina Garay Andrade, från Argentina, har titeln *Ett grovt språk. Kvinna, våld, sex och språk*. Den andra *Anledningarna till ett alternativt språk* skriven av Claudia Garcia (Argentina-Sverige) medan *Räddningen av det goda @-et* är skriven av Ximena Quiroga Flor (Bolivia- Sverige). Alla tre artiklarna utgår från en kvinnlig synvinkel men understryker olika aspekter om användningen av språket. Maria Cristina konstaterar att man tenderar att omänskliggöra könsperspektivet och framförallt det kvinnliga könet, genom att degradera det enbart till det offensiva och kränkande. För Claudia består den ledande rollen av de latinamerikanska kvinnorna i de nya sociala rörelserna som lett till en omformulering av deras sociala identitet och det kommer till uttryck genom

ett alternativt språk. Ximena menar att bokstävernas värld varit maskuliniserad och försvarar därför användningen av @ som ett jämlikt sätt att skriva.

I avsnittet Funktionshinder finns två artiklar. Den första är av Margarita Ruíz från Cuba och har titeln *Utmaningar som en kvinna med funktionsnedsättning i Latinamerika måste övervinna*. Margarita syftar på de utmaningar en kvinna med funktionshinder måste övervinna i det latinamerikanska samhället, karakteriserade av asymmetriska maktrelationer, där männen tar upp den dominerande platsen och kvinnan lämnas i en situation av subordination. Den andra texten *Lika villkor för kvinnor med funktionsnedsättning i Nicaragua* skriven av Guadalupe Sánchez Blandón från Nicaragua, analyserar problemen som kvinnor med funktionsnedsättning ställs inför i sitt land och understryker nödvändigheten av att specifika program och handlingar för att uppmärksamma den gruppen genomförs.

Avsnittet Miljö innehåller två artiklar om Uruguay. Den första skriven av Mariana Viera Cherro i samarbete med Patricia Gainza har titeln: *Kvinnors bidrag till livsmedelssuveränitet. Jordbrukskvinnor från Syd...och resten av världen*. Och som författarna själva påpekar vill de tillkännage hur ursprungskvinnorna i Uruguay bidrar till livsmedelssuveräniteten i landet. Ana Domínguez artikel *Försvaret av vattnet i Uruguay. Dåtid, nutid och projektion*, analyserar processen för grundlagsreformen som syftar till att tillvarata vattenresurserna och försäkra att reningstjänsterna och tillgången till dricksvatten inkluderas i densamma som en grundläggande mänsklig rättighet. Hon undersöker även kvinnornas roll i försvaret och förvaltningen av vattenresurserna.

Boken avslutas med en presentation av var och en av författarinnorna, vilka vi riktar vår tacksamhet mot för att de bidragit till att denna LatiCes dröm kunnat förverkligas. Och innan vi släpper iväg er att i deras sällskap göra en rundvandring i Latinamerika vill vi säga att vi uppskattar alla kommentarer och förslag ni vill dela med er av som kan förbättra kvaliteten av vårt arbete. Ni kan nå oss genom att skriva till publicaciones@latice.org

Arbetsgruppen för publikationer LatiCe

Medborgerliga Rättigheter

Kvinnans rättigheter och politiska deltagande inom ramen för den mångnationella staten Bolivias nya politiska grundlag

Verónica Rocha Fuentes

Översättare: Lillemor Andersson

Om man hade försäkrat 1947 och 1949 års suffragetter i början av tjugonde seklet, att man inom en inte alltför avlägsen framtid, mindre än ett sekel, skulle uppleva en jämställd ministär i Bolivia, så skulle de säkert inte ha trott det.

Suffragetterna, som man tidigare kallade dem, var en grupp kvinnor tillhörande den tidens oligarki som kanske utan att veta det, sådde det historiska fröet till kvinnligt politiskt deltagande och utövande av medborgerliga rättigheter i Bolivia: att göra sig förtjänta av att få rösta i kommunalval.

63 år senare, bevitnade vi bolivianer kontinentens¹ andra jämställda ministär, utsedd i januari 2010 av landets första ursprungsfolkspresident, kokaodlarnas ledare Evo Morales, i början av hans andra regeringsperiod. En månad tidigare valde medborgarna i den nya Estado Plurinacional de Bolivia (den mångnationella staten Bolivia), i en historisk valprocess² vid sammankomsten, som i sig själv var historisk, i Asamblea Plurinacional (den mångnationella stämman). Denna räknade med ett kvinnligt deltagarindex som omvandlat efter registreringen skulle resultera i 50 % kvinnliga nomineringar, suppleanter och ordinarie ledamöter, på nationell nivå. Efter omröstning i det verkliga valet blev det historiska resultatet 30 % kvinnliga delegater i Asamblea Legislativa Plurinacional (den mångnationella lagstiftande stämman), uppdelat i 47 % kvinnlig närvaro i senaten och 25% i diputeradekammaren, enligt uppgifter från Coordinadora de Mujeres (organ för kvinnlig samordning).

Även om det bara har gått 63 år det mellan den första händelsen, suffragetterna i slutet av 40- talet, och den andra, Bolivias jämställda ministär i början av det tjugoförsta seklet, är det på sin plats att nämna att det har varit det utopiska och uthålliga arbetet inom olika kvinnogrupper i intensiva kampanjer, sociala rörelser, initiativ och demonstrationer under dessa sex årtionden, som slutligen har resulterat i de bolivianska kvinnornas politiska deltagande och utövande av medborgarskap, som vi nyligen bevittnat.

1 Kontinentens första jämställda ministär bildades just i det tjugoförsta seklet, när Chiles första kvinnliga president Michelle Bachelet övertog makten och uppfyllde sitt vallöfte genom att utse den första jämställda ministären i Chiles historia, år 2006.

2 Vid de allmänna valen 2009, räknade man med ett deltagarindex på 94,67%, utan jämförelse det största i landets och i Latinamerikas demokratiska historia, enligt uppgifter från Órgano Electoral Plurinacional (den mångnationella valmyndigheten).

Det var inte förrän efter den nationella omvälvningen 1952, i samband med den allmänna rösträtten – i kraft sedan 1956 – som de bolivianska kvinnorna faktiskt började utöva medborgarskapet genom att använda rösträtten. Detta skulle bli verklighet i 1961 års konstitution. Även om kvinnornas politiska deltagande då var begränsat till att använda rösträtten – beroende på den institutionaliserade rigida patriarkala politiska kulturen – handlade det om en betydande seger, eftersom man för första gången hävdade kvinnornas jämställda deltagande i det som utövning av medborgarskap innebär. Denna seger var normgivande till och med på grundlagsnivå.

Bland de multipla processer som inleddes genom den nationella omvälvningen 1952 förde man för första gången i nationens historia, upp nationella genusfrågor på dagordningen och med detta, den mångfald utmaningar som kvinnorna skulle ställas inför i sin kamp under det tjugonde århundradet. På dagordningen fanns inte bara en fördjupning av procedurerna i utövandet av kvinnans rättigheter och politiska deltagande, utan också ett mer överhängande behov av intensivt arbete för att omvandla de befästa segrarna – och de framtida – i faktiskt deltagande, vilket generellt sett är en förutsättning för ett effektivt medborgarskap inom juridisk ram.

Som man kunde vänta sig, medförde återtagandet av demokratin år 1982 en omgestaltning av det offentliga utrymmet och de socio-politiska relationer som uppdagades. De kollektiva utmaningar som Bolivia som stat axlade, var länkade till att utveckla åtskilliga demokratiseringsprocesser, vilka skulle tillåta konsolidering och förbättring av den nyligen uppnådda demokratin. Naturligtvis var denna attityd inte främmande för de ambitioner och krav som den kvinnliga sektorn hade.

I slutet av det tjugonde seklet, före den demokratiska återhämtningen, ställdes på så sätt Bolivia inte bara inför de tidigare nämnda ambitionerna utan även inför en intensiv moderniseringsprocess som sökte ett närmande mellan samhället och staten och en utveckling och ökning av antalet deltagarutrymmen för de sociala aktörerna. Dessa hade fram till dess varit utestängda från det allmänna politiska rummet, inom områdena politiskt deltagande och sfärer för offentligt beslutsfattande. I sekvensindelad form nådde så kampen för jämställdhet som politiskt stoff mångahanda segrar inom ramen för statens demokratiserings- och moderniseringsprocesser.

Lagen om folkligt deltagande, Ley de Participación Popular³, utfärdad 1994, ställs därigenom för första gången, inför frågan om att införliva genus som en betydande beståndsdel i demokratin. Den påvisar samtidigt att framgången i en demokratiseringsprocess till stor del kommer vara beroende av att utestängda sektorer, bland dem den kvinnliga, inkluderas i de politiska representationsprocesserna.

³ Ley No 1551 de Participación Popular (Lag No 1551 om folkligt deltagande) består av en mekanism som höjer den bolivianska staten, som för första gången, öppnar nya utrymmen för deltagande, förhandling och avtal på lokal nivå, via överföring av administrativ kompetens till landets kommuner.

Senare skulle lagen om administrativ decentralisering, Ley de Descentralización Administrativa⁴ slutligen befästa det kvinnliga deltagandet inom de politiska områdena planering, beslutsfattande och verkställande genom departementens genusenheter, vars verksamhet uteslutande består av att arbeta för departementens genusinriktade program och projekt.

De tidigare påvisade framgångarna i genusarbetet kom stegvis att befästas, för att slutligen konsolideras i den jämställda ministär som i dag styr Bolivia under president Morales. Det existerar dock ett faktum som framstår som en historisk milstolpe i arbetet för jämställt medborgarskap och politiska möjligheter i genustermer; vi refererar till lagen om reformering och komplettering av valsystemet, Ley de Reforma y Complementación al Régimen Electoral, mer känd som kvoteringslagen, Ley de Cuotas. Denna hade inte varit möjlig 1997 utan två betydelsefulla milstolpar, den första på global nivå och den andra på nationell.

1995 genomfördes FNs fjärde kvinnokonferens i Beijing, Kina. Den gav upphov till en stark global och kontinental strömning till stöd för kvinnligt politiskt deltagande. Vid det tillfället utformades Plataforma de Acción Mundial (Plattform för global handling, BPfA) med starkt stöd från staten Bolivia. Plattformen föreslog bland annat arbete med ämnen som mänskliga rättigheter, beslutsfattande, institutionella mekanismer och media med tvärgående genusutbredning.

Året därpå 1996, godkändes i Bolivia, Foro Político de Mujeres (Kvinnornas politiska forum) vilket uppstod som ett nytt scenario skapat genom strategiska allianser. Forumet söker formulera och vidta åtgärder i normativa kategorier och i praktiken, specifikt inriktade mot att få slut på den rad begränsningar för utövande av medborgarskap och politiskt deltagande som de kvinnliga sektorerna mött under historiens gång. I Bolivia utgör de en produkt av de politiska rutiner som utvecklats inom det nationella offentliga rummet, förankrad i järnhårda patriarkaliska och koloniala strukturer.

Dessa två historiska händelser ledde till att Bolivia slutligen 1997, fastslog en positiv handlingsinriktad åtgärd, kvoteringsystemet. Genom detta garanterades minst 30% av den politiska representationen på de högsta besluts- och deltagarnivåerna i deputeradekammaren i den dåvarande Congreso Nacional (nationalkongressen). Denna åtgärd, med en grundläggande förbättring, kvotering även i senaten, konsoliderades slutligen 2004, när den skrevs in i Código Electoral. Den blev därefter den nya vallag som fortfarande styr valprocesserna.

Ny Grundlag, Ny Stat, Nya rutiner?

Den nya politiska grundlagen i den mångnationella staten Bolivia, antogs i januari 2009 och kungjordes i februari samma år. Om den har en stor merit så är det att den kombinerar, traditionellt liberala principer som jämlikhet, friheter och demokratiska arbetssätt, med principer som härstammar från den kamp som den kvinnliga sektorn historiskt gör anspråk på: delaktighet, jämlika möjligheter och jämställdhet. Följande

⁴ Ley No 1654 de Descentralización Administrativa (Lag No 1654 om administrativ decentralisering) överför den verkställande makten till departementsnivå genom överföring av kompetens och resurser till denna administrativa nivå vilket förmodas resultera i ett närmande mellan staten och medborgarna.

artiklar betonar genom sitt innehåll på ett otvetydigt sätt, de nya jämställda förhållanden man avser att skapa i den nya mångnationella staten Bolivia.

Art. 26.

Alla medborgare har rätt att fritt delta i bildande, utövande och kontroll över den politiska makten, direkt eller genom representanter och på individuellt eller kollektivt sätt. Deltagandet ska vara jämlikt och med jämställda villkor mellan kvinnor och män.

Artikel 26 i Constitución Política del Estado, CPE, (Statens politiska grundlag) inleds grundlagens text med temat kvinnornas politiska deltagande och markerar därmed att staten garanterar jämställda möjligheter eller villkor på tre nivåer: Bildandet och utövandet av politisk makt vilket är politiskt deltagande samt slutligen, vilket är nytt, kontroll över sagda makt. Härigenom garanterar man att de sociala kontrollinstanserna, även de konstitutionellt etablerade, måste beakta jämställdhet i möjligheter. Det får förstås som att samhällslig kontroll är en instans för sociala åtgärder och, vilket namnet anger, att man med detta önskar uttrycka, att grundlagen lagstiftar om jämställdhet genom möjligheter till deltagande i det offentliga rummet. Detta gäller inte bara i politiska utan även i sociala instanser.

Art. 147.

I valet av församlingsledamöter garanteras jämställt deltagande av män och kvinnor.

Art. 172.

Det tillhör presidentens befogenheter att, utöver det som denna författning och lagen fastställer: Utse statens ministrar med respekt för den mångnationella karaktären och jämställdhet mellan könen i sammansättningen av regeringsministären.

Genom artiklarna 147 och den inskjutna kommentaren i artikel 172 i den konstitutionella texten, garanteras den jämställda sammansättningen i två av statens maktbefogenheter; Asamblea Plurinacional (den mångnationella församlingen) och Órgano Ejecutivo (det verkställande organet), inom presidentens kabinett. Det är alltså inget tvivel om att det råder en grundläggande förbättring beträffande det kvinnliga deltagandet, 30%, uppnått enligt vallagen. I detta fall talar vi alltså om 50% kvinnligt deltagande och inte i en, utan i två instanser av stor betydelse för politiska beslut på nationell nivå.

Art.210.

De interna valen av ledare och kandidater för medborgargrupper och politiska partier ska regleras och kontrolleras av Organo Electoral Plurinacional (Den mångnationella valinstansen) som ska garantera ett jämställt deltagande av kvinnor och män.

Artikel 210 slutligen visar hur grundlagen CPE, bemöter de viktigaste "olösta frågorna" angående kvinnligt politiskt deltagande. Vi talar alltså inte om de interna demokratiseringsprocesser som Bolivias politiska partier har, eller inte har, genomgått. Ingen tvivlar på att vi står inför en omfattande statlig garanti för utvecklingsprocesserna i intern partidemokrati, i alla ämnen inte bara genus. Det är utan tvivel en av de största utmaningar man kommer att möta i uppbyggandet av den nya mångnationella staten.

Så ligger det alltså till. Vi befinner oss i förhållanden där vi utan att missta oss, kan hävda att vi står inför en av de grundlagar som har uppvisat den starkaste genusvinklingen, åtminstone på regional nivå. Just därför står uppbyggandet av den nya mångnationella staten befast i grundlagens text, inför ett otal utmaningar och hinder för det faktiska förverkligandet av de konstitutionellt befästa rättigheterna.

Hinder för det kvinnliga medborgarskapet som vi givetvis inte kan eller snarare inte bör ge vika för. Tvärtom och mer än någonsin, bör vi inrikta vår styrka mot att effektivt förverkliga de civila och politiska rättigheter som ska ge oss en stat där de självklart inte är charmfulla eftergifter som man sänker garden för. Tvärtom är de produkter ackumulerade under år av kamp och återupprättelse som nu mer än någonsin måste behålla sin giltighet och kraft för att låta oss återuppliva och förnya våra löften och utopier, som närmar sig allt mer, för oss själva och för de som kommer.

Ursprungsfolken och Bönder

Kollektiva rättigheter från en ursprungsinvånares perspektiv: rätten till olikhet

Sigrid Huenchuñir

Översättare: Malin Hansson

Konceptet om kollektiva rättigheter har vunnit kraft under de senaste åren tack vare sin spridning genom internationella organisationer och det aktiva kravet på rättigheter från olika grupper som ofta benämns som minoriteter. Syftet med de etniska minoriteternas klagomål, särskilt de från ursprungsinvånarnas byar, har utgjort grunden för att problematisera, synliggöra och kräva respekt för ovannämnda rättigheter.

Även om dessa rättigheter utgör en viktig del av den internationella agendan för urinvånare, och representerar ett stort framsteg för oss, anses de ofta samtidigt vara ett hot mot politisk-administrativ stabilitet i de nationer med vilka urinvånarna samexisterar.

Särskilt i Chile där man trots tydliga framsteg vad gäller erkännande av internationell lag fortsätter att ignorera de kollektiva rättigheterna, och där dessa rättigheter dessutom är okända och förbises i den offentliga politiken, vilken borde gynna urinvånarna men som istället åsidosätter villkoren i Konvention 169 som nyligen trädde i kraft. 5

Innan vi specifikt granskar det chilenska fallet skulle jag vilja beröra några tankar som rör den dagliga upplevelsen av att läsa tidningarna i detta land, särskilt de värderingar, kommentarer och åsikter som chilensarna anonymt lämnar på dess sidor. Även om dessa åsikter inte är menade som en generalisering av hela det chilenska samhället så är ändå den sorts kommentarer som brukar förekomma i dagspressen uppseendeväckande, och vi skulle kunna säga att en del av medborgarnas uttryck som sipprar genom dessa epiteter och fraser visar på en kommande nationell debatt.

Apropå konflikterna om jord mellan Mapuchebefolkningen och den chilenska staten, så har de skapat frekventa tvister mellan polisen och grupper som kräver land. Som resultat av det berättar Mapuchefolket om tre ungdomar vars död orsakats av gendarmeriet. De återger nedan några av insändarnas åsikter i de större tidningarna i Chile efter någon av de händelser där en av ursprungsbefolkningen dött till följd av processer för att återkräva och återvinna territorium: 6

⁵ För mer information om detta ämne, se: www.politicaspUBLICAS.net (information på spanska)

⁶ Åsikterna återges i textform, enbart stavfel har modifierats för att underlätta utläsning och förståelse.

- Vilken historisk skuld? Vem är skyldig dem något och varför? Vad har denna etniska grupp bidragit med till Chile om de aldrig har velat integreras?
- Det finns ingen "ursprunglig eller härstammande" befolkning.
- "Privat egendom har inget värde för dem, arbete och strävan finns inte bland deras övertygelser".
- "Mapuche-folket är bråkiga, lata, fyllon och de lever inte ens i fred bland sina egna".
- Sanningen är att mapuche är en svordom.
- Tack vare de privata investeringarna i dessa landområden har man fyllt sina plånböcker och nu kommer de med ursprungsbefolkningens rättigheter och allt skit de alltid kommer dragandes med.
- Bara lämna Chile och ta med er ert gnäll dit någon orkar lyssna.
- Sluta upp med att göra förfädersanspråk som inte existerar, det är enbart ett sätt att roffa åt sig något utan att behöva jobba för det.
- Den berömda rörelsen existera inte. Den består av indianska kommunistterrorister som varken respekterar lagen eller privat egendom.
- Mapuche-rörelsen är en ideologisk intrig i en politisk sektor.

Det verkar som att det chilenska samhället lider av en allmän schizofreni när det handlar om sin ursprungsbefolkning. Jag växte upp med att lyssna till det modiga mapuchefolket på historialektionerna och obligatoriska medborgerliga evenemang, men under rasterna på samma skola var ordet indian en av de värsta förolämpningarna.

Denna schizofreni som jag upptäckte under mina barndomsår frodas än idag. När vi pratar om folklöre och om raser framträder ursprungsinvånarna som en mötespunkt för nationell stolthet, men när ursprungsinvånarna framträder som aktiva och krävande är de inget mer än en skara lata tjuvar och fyllon som gör mer skada än nytta.

Vad i de kollektiva kraven är det som kan generera sådana reaktioner? Om man bortser från den förståeliga oro som orsakas av ekonomiska faktorer, fastän man borde nämna att de landområden som man tillskansat sig från ursprungsbefolkningen ofta utgörs av väldigt fertila jordar som är rika på naturliga tillgångar, vilka stora nationella företag och regeringar utnyttjar i vinstsyfte, så tror jag att det kollektiva hotet är kopplat till det symboliska erkännandet av ursprungsbefolkningen som jämlikar sett från en civiliserad västerländsk synpunkt.

Traditionellt sett har ursprungsbefolkningen associerats med det primitiva, det urtida, det som måste överträffas eller utvecklas för att nå en civiliserad nivå. På något sätt har ursprungsbefolkningen alltid betraktats som en synonym till ett tidigt stadie på skalan över mänsklig utveckling, med antagandet att västerländsk homo sapiens representerar den övre delen av skalan.

På samma sätt associeras ursprungsbefolkningen, åtminstone i Chile, med mörk hud, kortväxt kropp och tjock bål, vilket är raka motsatsen till profilen apollonisk europé som anses vara idealet för skönhet och social status. Så länge uppfattningen om ursprungsbefolkningen håller sig där den förväntas vara, dvs. inom områden som hushållstjänster, landsbygden, fattigdom, eller kultur-folklöre, kommer ingen i Chile

att våga uttala sig emot oss eller öppet visa de rasistiska åsikter som döljs i yttlig barmhärtighet.

Det är i kontexten av kraven för kollektiva rättigheter som föraktet mot ursprungsbefolkningen visar sig i brutal form. Det visar sig genom att de reaktioner som redan nämnts och andra som anspelar på ursprungsbefolkningen som uppvigglare till demonstrationer.

Varför skulle inte vi i ursprungsbefolkningen ha förmågan att tänka och fatta beslut som rör oss själva? Varför är det enda alternativet att vi har "infiltrerat", "indoktrinerat", "köpt" etc.? Jag tror att ett möjligt svar har att göra med de uppfattningar som redan kommenterats. Ursprungsbefolkningen framstår bara som underlägsen och accepteras bara då de visar sig vara nödvändiga. Därför kan det västerländska sträcka ut en hand till de "primitivt fattiga", som inte vet hur de ska klä sig, äta eller överleva, men inte skaka hand med den del av ursprungsbefolkningen som betraktar sig som likvärdig eller som är högmodig i deras ögon.

För oss i ursprungsbefolkningen har de kollektiva rättigheterna inte bara att göra med legitimeringen av våra krav, utan också med möjligheten att legitimera de olikheter som finns mellan oss och västerländska samhällen. Fenomenen personlig och kollektiv identifikation är enbart möjliga om det existerar bekräftade referenser för identifikation.

Tills för ett par årtionden sen var våra föräldrar tvungna att göra allt de kunde för att dölja sin härkomst, många förbjöds att prata sitt språk och ett flertal ändrade sina namn, färgade sitt hår och försökte härma den stereotypa mestizon eftersom ursprungsbefolkningens drag, antingen deras fysik eller tal, helt enkelt blev föremål för hån och konstiga blickar.

Idag vet vi att vi har rätt att stödja och bevara vår kultur, att försvara vårt språk, traditionella organisationer och även vårt territorium. Men det viktigaste är att vi vet att vi har rätt att existera som ett folk, med stor respekt för våra olikheter och egenheter. Jag tror att det är denna rätt till olikhet som gör skillnaden i ursprungsbefolkningens tankar och uppfattningar om sig själva.

För 20 år sen så skulle pratet om autonomi och självstyre ha genererat några skeptiska leenden mellan oss. Idag pratar den yngre generationen om dessa koncept, men inte som en utopi utan mer i form av framtidens horisont som byggs upp dag för dag från grunden som utgörs av våra kollektiva rättigheter, från grunden utav kunskap om att de olikheter som har framhävts som negativa under de senaste århundradena nu är våra styrkor och förenar många av oss, bortom de skillnader som tiden och den västerländska kulturen har föranlett i oss alla.

Förmodligen dröjer det flera år innan vi får självstyre, men det står klart att just nu kan ingen regering bortse från våra rättigheter och ingen ursprungsbefolkning kommer att sluta kämpa för att försvara och kräva dem.

Pachamamas anonyma kärna

Ana Rosa López Villegas

Översättare: Lillemor Andersson

”Kvinnor fick mig att bäva,
bland våra lagrar förde historien in dem,
och andra okända, giganter,
inget finns skrivet om deras uthållighet ”

Mujeres (Kvinnor), Silvio Rodriguez

Långt innan kung Sol slår sig ner bakom de höga bergen och på de gröna slätterna, har Pachamama (Moder Jord) tillfredsställt sin törst med svetten från de kvinnor som dag efter dag gör henne till källan för arbete och överlevnad. Mark och territorium översätts i livsrum, inte bara för männen som sår och skördar jordlotterna, utan också för kvinnorna. De som i de flesta fall tvingas överge marken på grund av fattigdom och glömska eller likgiltighet från statens sida. Syftet med detta bidrag är således att analysera alla detaljer som rör genus inom mark- och territorieproblematiken i Bolivia. Detta görs genom begränsade reflektioner kring några centrala normer som Reforma Agraria (Jordbruksreformen) 1952, följderna av tillämpningen av Ley de Participación Popular (Lagen om folkligt deltagande) 1994, och de territoriella utmaningarna i och förväntningarna på ombildandet av landet till en mångnationell stat, 2010. Dessa åtgärder vilka uppfattades som revolutionära på sin tid, är bara några av de många historiska milstolpar som tillåter oss gå till botten i ämnet utan att lämna artikelns huvudsakliga syfte: kvinnornas ställning och agerande.

Mark och territorium är intimt förbundna med landets ursprungsbefolkning och än mer med landsbygdskvinnans arbete. Det är i många fall hon som tvingas stå inför dubbla och upp till tredubbla, arbetsbördor som omfattar jordbruk, boskapsskötsel, administration av hemmet samt utbildning och försörjning av barnen, när det är mannen som borde betala och vara på jakt efter bättre livsvillkor. Tråkigt nog och trots betoningen av genus och de framsteg man nått i landet, räknas denna kraftansträngning inte in i statens ekonomiska statistik. Ändå slutar jordbrukarkvinnan aldrig att producera. Hon kan inte. Hon får inte.

Från indian kvinna till kvinnlig jordbrukare?

Jordbruksreformen (La Reforma Agraria) 1952, som sattes i gång av den numer nedlagda Movimiento Nacionalista Revolucionario MNR, (Den revolutionära nationaliströrelsen) är en av de första historiska milstolparna med relevans för temat mark och territorium i Bolivia. Genom denna revolutionära rörelse var landet tvunget att erkänna existensen av ett nationellt territorium, som var praktiskt taget okänt i termer av nyttjanderätt och adekvat brukande av marken. Ett territorium som hade vanvårdats av staten vad beträffar förstärkning och stimulans till jordbruks- och boskapsnäring. Landet var också tvunget att erkänna att det existerade en landsbygdsbefolkning som fram till dess hållits instängd i diskriminering och social

utslagning. Ursprungsbefolkningen lämnade sitt tillstånd som pongos⁷ och övergick till att vara jordbrukare. De beviljades även delvis titeln som markägare, vilket måste ha gett dem möjligheter att uppnå högre levnadsnivå. Den urbana tillväxten isolerade dem dock och tvingade dem så småningom att flytta.

Å andra sidan lyckades inte jordbruksreformen helt undvika koncentrationen av jordägandet till några få händer eller skapandet av territoriella oligarkier och storgodsägare, speciellt i östra Bolivia. I denna förändringsprocess fick inte kvinnan och genusperspektivet – begreppet existerade inte vid den tiden – någon dominerande roll och heller inget socialt eller allmänpolitiskt erkännande. Den kvinnliga befolkningen förblev anonym under ytterligare många decennier. Med mycket få undantag kan man hävda att kvinnans roll under landets historia inleddes vid den demokratiska återhämtningen 1982.

Trots bristen på erkännande av kvinnans deltagande och arbete i kampen för mark och territorium, har kvinnorna inte hållit sig passiva. De har fortsatt bidra utifrån sin påtvungna tystnad, inte bara för att återvinna marken som ursprungsbefolkningarnas kulturella och etniska arv, utan också som en territoriell bas för fackföreningsrörelser och sociala och ekonomiska företagsinitiativ i liten skala, som man har tillåtit bli integrerade och synliggjorda. Ett tydligt exempel på detta är skapandet av Confederación Nacional de Mujeres Campesinas Indígenas Originarias de Bolivia "Bartolina Sisa" (Ursprungsbefolkningskvinnornas nationella förbund i Bolivia) i början av 80-talet.

På så sätt har kvinnan kämpat mot könsdiskriminering inom olika områden. Vi ska t.ex. inte glömma las palliris, de kvinnliga gruvarbetarna som tjänade sitt dagliga bröd i mörka tunnlar och vars livsrum var gruvorna. Ej heller de kvinnliga kokaodlarna som på samma sätt som de manliga försvarade, och fortfarande in i minsta detalj försvarar, den åkermark som beretts för Inkornas tusenåriga blad. De gör det för att inte förlora sina arbetstillfällen och sin mark, där också deras bostäder finns eller de kvinnliga hantverkarna, som har stadsgatorna som arbetsmiljö. Denna tjänar samtidigt som skola, matsal, sovrum och lekplats för barnen. Om det gäller att definiera territorium från genusperspektiv som den bolivianska kvinnan har gjort och gör med en fantasi som utmanar själva överlevnadsinstinkten, så avser man det utrymme som tillåter kvinnan att utvecklas som mor och heltidsarbetare.

Demokratis kjarlar

Från och med återinförandet av demokratin i landet i början av 80-talet, har mark och territorium befästs som källa till konflikter och sammandrabbningar i hela landet. I ursprungsbefolkningarnas bysamfund i Laimes och Cacachacas i landets västra delar, har blodiga inhemska sammanstötningar inträffat vid ett otal tillfällen, som bevis på deras kamp för markinnehav. Detta är ett oavslutat åtagande för landet, och genusperspektivet har fortfarande inte nått en hanterbar nivå inom området mark och territorium. Kvinnorna i dessa samhällen blir till slut offer i konflikterna: territoriets och familjens änkor och föräldralösa.

⁷ Indiansk arbetare på en bondgård som var tvungen att arbeta för ägaren under en vecka i utbyte mot att få odla för egen del, på en liten del av hans mark. Källa: Real Academia de la Lengua Español.

Invasionen av skogsreserverna, markföreningen, den byråkratiska rubriceringen av mark eller den "illegala" ockupationen av mark av medlemmarna i den numer kända organisationen Movimiento Sin Tierra (De jordlösa rörelse) är andra exempel på konflikter som alstrats på grund av territoriefrågan. Bakom var och en av dessa händelser döljer sig i brist på uppmärksamhet, skuggan av kvinnorna, av deras kjolar, deras flätor, deras mantlar, deras tipoyes⁸ i landets fyra väderstreck. Genusperspektivets diskurs lyckas inte tillräckligt täcka bristerna i flera avseenden. Alla företagsinitiativ påtalar kvinnornas "empoderamiento", ett substantiv översatt från engelskans "empowerment" som söker återvinna kvinnornas autonomi genom att förbättra deras tillgång till resurser och produktionsmedel, information, utbildning och fortbildning samt framför allt genom att uppmuntra deras deltagande och beslutsbefogenheter. Trots detta fortsätter kvinnorna vind för våg när det gäller till markinnehav. Lagen om Servicio Nacional de Reforma Agraria (Jordbruksreformens nationella service) eller INRA från 1996 innehåller i den tredje artikeln en unik paragraf i vilken man markerar strukturen: "Jordbruksreformens nationella service, i överensstämmelse med artikel sex i statens politiska författning och för uppfyllandet av bestämmelserna i Konventionen om eliminering av samtliga former av diskriminering av kvinnor, ratificerad genom lag 1100 av den 15 september 1989, ska tillämpa jämställdhetskriterier i fördelning, administration, innehav och utnyttjande av mark till kvinnors fördel, oberoende av deras civilstånd". Verkligheten har emellertid inga paragrafer utan fortsätter medföra ett otal hinder och svårigheter, som hindrar den kvinnliga jordbrukaren från att utöva rätten att odla jorden för att överleva (se Informationsruta).

Kommunal feminisering

Med de olika demokratiska regeringarnas tillkomst har genusperspektivet utkristalliserats som ett tydligt och nödvändigt tvärgående tema. Mark och territorium är inget undantag. Följaktligen kan man fortsätta denna analys genom att nämna lagarna om Participación Popular (Folkligt deltagande) 1994 och Descentralización Administrativa (Administrativ decentralisering) 1995. Två lagar som på sin tid hade för avsikt att vara revolutionära och som utan tvivel gav landet ett nytt territoriellt utseende.

Från och med antagandet och införandet av sagda lagar, har kommunerna övergått till att bli de viktigaste territoriella enheterna för planering av landets utveckling. I genustermer har det folkliga deltagandet givit handlings- och beslutsmyndighet till de bolivianska kvinnorna. De som tills för femtio år sedan inte ens hade rätt att kallas jordbrukare, erkänns nu som huvudpersoner.

Inom kommunerna har kvinnornas närvaro blivit uppenbar. Det talas inte längre bara om kvinnliga ledamöter i kommunledningen eller som borgmästare. Man avser också kvinnor i chefsbefattningar och/eller som nyckelpersoner inom bevakningskommittéer och territoriella basorganisationer, och inte bara som kvinnorepresentanter utan även som kommunala och politiska. Kommunen, sedd som en begränsad administrativ enhet, har i positiva ordalag gett kvinnan utrymme och en territoriell ledarposition.

⁸ En stor, lös tunika som vanligen bärs av kvinnor i östra Bolivia som typisk klädsel för regionen.

Den mångnationella staten

Som resultat av de senaste politiska och demokratiska tilldragelser som landet genomlevt, har en ny mångnationell och odelad stat fastställts. Detta är en stat som borde ge territorialiteten nya dimensioner, speciellt beträffande territoriets etniska och kulturella identitet och det solidariska, jämlika och gemensamma bruket och fördelningen av marken.

Detta scenario innebär också en mängd utmaningar och möjligheter för genusaspekten vad beträffar mark och territorium. Kvinnans territoriella roll och hennes aktiva deltagande inom den nya statliga utformningen väntar en högre grad av stimulering och framför allt en individualiserad uppmärksamhet. På så sätt kan man reparera den stora skada som genom försummelse har fördröjt den jämställda utvecklingen. Det finns inget behov av teoretiskt stöd. Nationens oförstörda kärna är kvinnan.

Bibliografi

Ley del Servicio Nacional de Reforma Agraria. Bolivia, 1996.

Ley de Participación Popular. Bolivia, 1994.

Ley de Descentralización Administrativa. 1995.

Informationsruta: Problematiken kring mark och territorier samt genus i landets nio departement

BENI

Betydande förseningar i saneringen av jordbruksmark och favorisering av jordägare förekommer från de förvaltande myndigheternas sida. Trävaruföretagen decimerar skogsreserverna vilket påverkar ekosystemet och skadar miljön.

CHUQUISACA

De stora företagen är jordägare och utverkar stora koncessioner men betalar mycket låg skatt. Kvinnligt markägande hindras av branschorganisationernas könsdiskriminering.

COCHABAMBA

Utländska ägare övertar mark utan att respektera ursprungsbefolkningarnas situation.

LA PAZ

Många landsbygdskvinnors markrubriceringar är felaktigt reglerade antingen genom bristande kunskap om rättigheterna, att krävda villkor inte har uppfyllts eller på grund av bristande resurser. På många platser är skatterna höga.

ORURO

Territorier och beredd åkermark förloras på grund av föroreningar orsakade av gruvföretagen, Inti Raimi-fallet.

PANDO

Storgodsens mark har inte återgått till de ursprungliga ägarna och ingen myndighet har framlagt något förslag till lösning på problemen.

POTOSI

Departementens gränser respekteras inte och den hjälp som regeringen borde ge vid naturkatastrofer är inte effektiv, mycket försenad eller uteblir helt vid vissa tillfällen.

TARIJA

Ökenutbredning, torka, översvämningar och hagelskurar orsakar stora förluster och katastrofer i bysamfunden och påverkar speciellt kvinnorna som i flertalet fall, ensamma har ansvar för hemmen, utan stöd från de institutioner eller styrande som är ansvariga för att lösa problemen.

Källa: XI ordinarie nationella kongressen i Mujeres Campesinas de Bolivia (Bolivias landsbygdskvinnor) Bartolina Sisa. Cochabamba, 8-10 april, 2006. Mark- och territoriekommisionen.

Fattigdom

Cono urbano – Runt om Buenos Aires

Patricia Duró

Översättare: Lotta Duse

En rundvandring i detta område, vilken dag som helst, bara för att se kvinnornas vardagsliv här bjuder på en trist syn.

Jordvägar, miserabla hus, sophögar, barn som vandrar omkring barfota dygnet runt, hundar med rabies, smutsiga vattendrag, en majoritet av gravida kvinnor och mååånga barn runt omkring. De flesta är mycket unga, trots detta är de mycket förfallna, tandlösa, barfota... utan lust.

På senaste tiden har aids (som alltid varit närvarande) brutit ut dagligen och det är männen som dör, medan kvinnorna lämnas med hem och barn. Ingen här har tänkt på att även kvinnorna blivit smittade och också de kommer att dö, snarare förr än senare.

Vad ska man då göra med de unga som driver omkring, som har övergett skolan, som lever på det de kan, som de kan?

Det stora Buenos Aires är en tidsinställd bomb.

Arbetslösa, sjuka, utan botemedel, undernärda, levandes på allmosor. Så ser livet ut för en stor del av kvinnorna i denna del av världen. För både vuxna och barn har den billiga och farliga drogen Paco, resterna av kokain, kommit för att stanna och orsakar stora skador.

Detta ej på grund av avsaknad av hälso-, boende- och utbildningspolitik utan snarare på grund av en precis politik som bidrar till tusentals nya försvunna. Redan nästa år kommer det att bli ännu värre. (Parlamentet har redan röstat ja till sänkt budget för hälsa och utbildning under år 2010.)

Utmaningen i denna hopplösa situation är hur vi ska få de som arbetar inom utbildning och sjukvård att ena sig, och att ena sig med folket, i ett motstånd mot denna typ av politik.

Vi är överumplade av verkligheten, av det man inte kan göra, av byråkratin, och av frustrationen av att veta att man arbetar med sjukdom och död.

Men att passivt acceptera detta, att inte göra motstånd, att inte dela med sig av tillgångar och kunskap, att stänga in sig i sina aulor, kontor eller läkarmottagningar gör oss alla till medbrottslingar. Det är därför det är så brådskande med en debatt, svart på vitt. Något som vi håller på att arbeta med för fullt.

Sedan, när detta är löst (det vill säga när det som ej går att ordna löst sig), eller bättre förr, eller under tiden, varför inte försöka öppna ögonen på våra ledare? Vi måste få dem att öppna ögonen, att organisera en debatt i syfte att förklara boende, hälsa, utbildning, arbete och fritid som grundläggande mänskliga rättigheter.

Rättigheter som måste ses till SNARAST!

Trots att det varken ger rating eller omedelbara politiska poäng måste de inse att deras politik orsakar tusentals nya försvinnanden!

Detta måste ordnas snarast, för folk dör och kan inte vänta. De dör av hunger, av sorg, av uteslutning, av att ej duga till, av att leva under "fattigdomsstrecket", av att vara "fattiga", av att vara "gatubarn", av att ej få delta i någon "Operación Triunfo" (som tv-programmet Idol), av nederlag, av bristen på ett nu och en framtid, av ett sålt och förstört fosterland.

I denna takt kommer Argentina bli som *La Casa Desaparecida* (Det försvunna huset).

Alcancemos un sueño – for barnens skull

Lotta Duse

Området heter Florencio Varela och ligger i El Triangulo, ett av Argentinas fattigaste områden. Området som sedan länge använts som soptipp ockuperades i slutet av 90-talet och används idag som bostadsområde fyllt av prekara hus gjorda av plankor och platbitar.

Här arbetar Patricia Duró med centrat Alcancemos Un Sueño, ett dagcentra for barn med fysiska och psykiska funktionshinder. Projektets namn betyder låt oss uppfylla en dröm, och tillsammans hoppas Alcancemos Un Sueño att uppnå en dräglig vardag for barnen.

El Triangulo. Området hade sedan länge agerat som soptipp och avlastningsplats när människor började ockupera marken i slutet av 90-talet for att bygga bostäder. Resultatet blev ett av det fattigaste områdena i Argentina. På grund av områdets gamla användningsområde har marken blivit så förstörd och förgiftad av alla års dumpning att det orsakat en rad olika problem for områdets boende. Det råder akuta hälso- och infrastrukturella problem, samt sysselsättning och utvecklingsproblem. När jag frågar Patricia hur hon ser på framtiden for området svarar hon "mörkt". Hon har sett hur situationen hela tiden försämrats, och hon säger att hon inte vet hur detta skulle kunna sluta bra. "Det är en lång tid av förlorade och förstörda människor."

Grundproblemet är utbildning menar hon, men även pengar, arbetsmöjligheter, sjukvård etc. Saker som vanligtvis går hand i hand. Dock fortsätter området att vara ockuperat och den största utmaningen for människorna är att klara dagen. När det är ett stort projekt att få tag i vatten eller mat for dagen så ses det snarast som en omöjlighet att få ett helt område på fötter.

Det är hög arbetslöshet hos invånarna. Vissa kan tjäna några pesos på att samla in sopor och sortera ut det som går att sälja vidare. Resten av soporna ligger kvar i den bruna flod som flyter genom området eller kvar på jordvägarna. Nedtrampade barnskor, trasiga tv-apparater och mängder av gamla förpackningar täcker vägarna. Detta vandrar barn som vuxna omkring i. "Vad har de att vakna upp till, att se fram emot?"

Alcancemos Un Sueño. Skolgång är obligatorisk men allt färre går i skola. Antingen har man inte råd med transporten dit eller så ser man ingen mening med det. Projektet där Patricia är ansvarig, Alcancemos Un Sueño, har dock 30 barn som kommer till centrat for att spendera dagen där. Då jag hälsar på är det ca 15 personer där, det råder förkylning i området. Bara en av personerna kan gå någorlunda av sig själv, resten använder prekar rullstolar, vissa utan både hjul och selar.

"Varken pengar eller hjälpmedel når oss, det fastnar högre upp i ledet och når aldrig de som verkligen behöver det. Det saknas pengar, hjälpmedel och framförallt utbildning for att kunna bygga upp något hållbart", säger Patricia. Personerna som

arbetar på centrat har inte fått sin lön utbetald på flera månader, vilket inte är något undantag. Pengarna försvinner på vägen. "Det ar svårt, men vi måste fortsätta för barnens skull."

De 30 olika individerna som brukar vistas på centrat har bade psykiska och fysiska funktionshinder och är väldigt beroende av hjälp for att klara sin vardag. Vissa av dem kan kommunicera, men många av dom ar helt instängda i sin egna värld. Vissa av förldrarna kommer för att lämna av sina barn medans andra av dom inte har något hem att tala om. När dagen på centrat ar slut blir de upphämtade och avlämnade i en säng där de spenderar resterande tiden tills det är dags att åka tillbaka till *Alcancemos Un Sueño*. Det är även där vissa av barnen får sin enda måltid.

Dagen efter mitt besök ska det hållas en stor fest på centrat. En fest for barnen och personalen, men även för de högre ledarna. "De som varken bidragit med löner eller ens en liten bomullstuss de senaste månaderna." Hur lite medel de än har fortsätter de att arbeta på centrat, "för barnens skull". De har fått olika saker donerat till sig från olika organisationer men även detta har krävt efterforskning och arbete. Hur gärna man än vill krävs det ofta mer än vilja för att kunna driva ett centra, samtidigt som man måste betala hyran och ta hand om sin egen familj. Men den starka och drivande personalen på *Alcancemos Un Sueño* visar inga tecken på att ge upp. Istället lyssnar de pa *Celebra La Vida, Fira Livet*, på högsta volym och dansar runt med barnen i sina rullstolar och ett leende på lapparna. Det är ju trots allt för deras skull.

Våld- Misshandel- Kvinnomord

Genusvåld mot kvinnor och kvinnomord en fråga för staten?

Alba América Guirola Zelaya

Översättare: Lina Wendle

Kvinnomisshandel har i El Salvador varit ett historiskt och kulturellt problem vilket har bidragit till en social okänslighet och osynlighet i den offentliga politiken.

Trots de nationella framstegen i form av vård, förebyggande åtgärder och lagstiftning har de många dimensionerna av samma eller olika faktorer som bidrar till dess existens inte erkänts eller behandlats av staten vilket gör det möjligt att man fortsätter med en praxis som bryter mot omfattande rättigheter för över hälften av den salvadoranska befolkningen.

Våld mot kvinnor som i artikel 1 i konventionen Belém do Pará (lag i republiken El Salvador sedan augusti 1995) definieras som "varje handling eller beteende, som grundar sig på genus, som orsakar dödsfall, skador eller fysiskt lidande, sexuellt eller psykiskt mot kvinnor i offentlig eller privat miljö. En lag som under 14 år av sin existens inte utgjort nåt betydande framsteg varken konceptuellt, tekniskt eller juridiskt eller lett till forskning med en omfattande strategi för att förebygga, bestraffa och utrota våld mot flickor, tonårs tjejer och vuxna kvinnor.

Den viktigaste utvecklingen för att ta itu med våldet har endast varit riktat mot en dimension av våld mot kvinnor som är våld i hemmet, ett viktigt och nödvändigt initiativ för skydd av alla familjemedlemmarna, vilket kan vara ett alternativ för att på något sätt hindra annat våld som socialt våld men det är inte ett svar på åtagandet i Belém do Pará som har gjort en sexistisk tolkning av familjens värderingar, kvinnor är endast subjekt för skydd då våldet sker inom familjen men detta är inte en särskild skyddslagstiftning för kvinnor.

Man har gjort framsteg i form av synlighet, skydd och lagstiftningen kring sexuellt våld och sexuellt utnyttjande av barn och ungdomar men det finns inte samma lyhördhet när det förekommer hos vuxna kvinnor.

Den dimensionen av våld mot kvinnor som har behandlats minst i den offentliga politiken är kvinnomorden (dödande av kvinnor på grund av deras genustilhörighet). El Salvador som trots en patriarkal högsta domstol har en hög andel socialt och kriminellt våld och, osynliggör och infogar statistiken på de våldsamma dödsfallen bland kvinnor i den totala mord statistiken.

Från den feministiska logikens håll påpekar man att kvinnor inte dödas av samma skäl som män dödas av. Även om andelen mord på kvinnor är lägre än hos männen

beror orsakerna eller motiven på de ojämlika maktförhållandena mellan män och kvinnor som finns i familjelivet och det sociala livet, uttryckt under familje- eller äktenskapets våld, missbruk, trakasserier och sexuellt våld, kvinnors sårbarhet inför det kriminella våldet och kvinnans underordning i de kriminella strukturerna (maras). Bristen på visioner hos de statliga myndigheterna med att utveckla strategier för förebyggande och bedrivande mot kvinnomorden ur ett genusperspektiv visar tydligt på att det inte finns någon större förståelse för detta brott och dess logik. Detta klargör även att de myndigheter som är ansvariga för förebyggande och åtal inte har tagit detta på allvar trots upprepade och ihållande strategier, rapporter, förslag och rekommendationer de senaste femton åren från CEMUJER, feministisk institution för mänskliga rättigheter och från andra kvinnoorganisationer.

De åtgärder som myndigheterna infört för att lösa kvinnomorden kommer från en viss strategi som överensstämmer med problemet med genusrelaterat våld som man uppenbarligen skiljer från det omfattande sociala våldet.

Brottsutredningen innehåller svaga punkter som man tolkar mot varandra från en fattig insamling av bevis och lite information. Hemmet är fortfarande en av de farligaste ställena för kvinnor. Skjutvapen är det mest använda vapnet för att ta kvinnornas liv.

Enligt CEMUJER'S journalistiska bevakning (januari-december 2009) av totalt 485 dödade kvinnor blev 417 identifierade och det var endast 68 som inte kunde identifieras. Att man har kunnat identifiera 86% (417) med namn och efternamn är ett konstaterande av stort värde att det lönar sig att forska om fallen. 79% mördades av skjutvapen. De 68 kvinnor som ännu inte har kunnat identifieras beror bl.a. på grund av att deras kroppar har bränts, stympats, blivit halshuggna eller lemlästade i ruttnande tillstånd och i en del fall har familjen på grund av rädsla inte ens begärt tillbaka kroppen.

Kvinnomord är brott som man begår relativt ostraffat, 53 kvinnor mördades när de umgicks med andra personer i hemmet, 78 hittades mördade i allmänna utrymmen och 286 mördades på gatan när de återvände hem från sitt arbete, på sin arbetsplats, medan de handlade, framför ögonen på kvinnliga och manliga åskådare, vänner eller familjemedlemmar etc. i kontrast med de 68 gömda kroppar (begravda i brunnar, slamavskiljare, sopsäckar etc.). Man kan därmed dra slutsatsen att kvinnomördarna inte har någon rädsla för att bli fångade, i själva verket blir detta blir en indikator på den arrogans och straffrihet som de agerar under.

Det är viktigt att betona att dödandet fortsätter att begås mot i första hand kvinnor i fertil ålder (307) av 485 var i åldern mellan 11 och 40 år, 110 kvinnor 41 år och äldre. 68 kvinnor mördades med en rikedom av uppenbart barbari, grymhet och hat, 29 av dessa utfördes på flickor mellan 5 och 19 år gamla.

De vapen som används är bevis på att i El Salvador finns en verklighet som ännu inte har getts tillräcklig uppmärksamhet på ett integrerat sätt. Befolkningen har beväpnat sig vilket gjort landet till en allt mer osäker plats. Det finns en uppsjö av skjutvapen i händerna inte bara på vanliga människor utan även hos gäng och hos den allmänna utbredda kriminaliteten, vilket haft stor betydelse för den enorma ökningen av mord i det salvadoranska samhället.

"Bristen" på viktig information som skulle kunna bidra med viktiga delar för polisutredningen och den stora andelen av håligheter och brister i informationen i relation till offret, förövarna och själva akten får oss att undra var detta tomrum skapas? Under uppföljningen på brottsplatsen? Under insamlingen av information för nyhetsrapporteringen? Under vilken punkt av utredningssträckan? Den identifierade informationen ger oss viktig kunskap för att dra viktiga slutsatser av den kritiska linjen av kvinnomorden, men fortsätter ändå att vara "otillräcklig" Varför så många olika motiv att utreda?, kan det vara... Vårdslöshet? Oförmåga? ...

CEMUJER har även föreslagit konkreta åtgärder för berörda institutioner:

- Informationssystem med information om kvinnornas status och ställning bl.a. som särskilt rör kvinnomisshandel och inriktar sig på kvinnomorden (enhetlig registrering av ärenden, särskilda indikatorer, analyser av brotten, modus operandi av kvinnomorden, etc.)
- Skapa en specialiserad struktur för forskning om genusrelaterat våld och kvinnomord inom justitieministeriet och den civila nationella polisen på ett samordnat sätt.
- Främja samordningen mellan olika organ i utformningen av homogena målområden som bidrar till effektivitet och ändamålsenlighet och i alla stadier av brottsutredningen.
- Kombinerad användning, en kors och transversal analysmetod av genusteorin i brottsutredningen och identifiering av kritiska linjen av brottet samt strategier för att förebygga och bestraffa brottet.
- Kontrollen av skjutvapen bör genomföras på offentlig och privat nivå, varvid vi anser att en nedläggning av vapen som ett första steg och även delvis, är otillräckliga utan övervakning av de berörda myndigheterna. De bör därför införa en omfattande strategi som innefattar produktion, försäljning, uthyrning, distribution och innehav inte bara av vapen utan även av ammunition, kontrollen bör vara konsekvent, omfattande och bör även innefatta de vapen som folk har i hemmet eftersom de leder till multiplicerad dödlighet inom familjen.

Staten har en skyldighet att införa ett politiskt skadestånd till familjerna till de mördade kvinnorna, som inkluderar psykologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter och underlättar tillgången till rättvisa.

CEMUJER anser att det är dags att den salvadoranska staten börjar reagera mot kvinnomorden, genusmorden, dvs. utrotandet av utvalda grupper av kvinnor. Det är angeläget att detta problem antas som en fråga av staten, där vi alla har ett ansvar och det akuta behovet att bekämpa problemen inom de olika områdena på ett samordnat och heltäckande sätt.

En bred och stark demokrati bygger man genom att förebygga, utreda, åtala och straffa allt slags våld riktat mot kvinnor!

En Ny Gryning i El Salvador

Liinu Diaz Rämö

17 år har gått sedan fredsavtalet, som fick slut på det långa och blodiga inbördeskriget, undertecknades i El Salvador, men fortfarande finns samma orättvisor som gerillagrupperna skulle bekämpa genom kriget. En fjärdedel av befolkningen lever fortfarande under 2 dollar om dagen och fattigdomen ökar för varje år.

Att vara här och arbeta som volontär känns därför ibland hopplöst. Så mycket talar emot en förbättring av situationen, såsom den ekonomiska som den sociala. För i år, i spåren av den globala ekonomiska krisen, ökar inte bara fattigdomen, även kriminaliteten är på uppgång. I oktober månad mördades i genomsnitt 15 personer per dag, en siffra man lyckats undvika i flera månader. Eftersom El Salvador fungerar som transitland för kokainet, försöker många ta del utav de möjligheter som skapas här, vilket oundvikligen lett till ökat våld. Men även gängkulturen och dess stora inflytande på den salvadoranska kriminaliteten har lett till ökade våldsdåd och idag ser man våld inte bara gängen emellan utan även bland vanliga medborgare. Våldet har alltså spridit sig till samhällets alla vrår och t.o.m. grannar börja lösa sina fejder genom våld.

Detta våld drabbar i synnerhet kvinnorna. Jag har under mina fyra månader i landet överrumplats av berättelser om män som använder våld hemma, något som beror på den machistiska kulturen som präglar det salvadoranska samhället. Kvinnorna förväntas leva upp till rollen som passiva hemmafruar och de kvinnor jag träffat talar tydligt om ett strukturellt förtryck, där kvinnans friheter och rättigheter undermineras männens. Kvinnorna utsätts alltså inte bara för våld i hemmet, utan även för stor diskriminering i samhället. Många har ingen utbildning att tala om, de var tvungna att sluta skolan redan som 7-8-åringar, eftersom kvinnan skulle lära sig att ta hand om hemmet och inte lära sig massa nonsens. I ett specifikt fall trodde föräldrarna att skolan bara syftade till att lära unga flickor att skriva kärleksbrev och därför fick inte kvinnan ifråga gå i skolan. Därför ser sig många av kvinnorna, sedan när de är vuxna, tvungna att stanna hemma och ta hand om barnen, mannen och hemmet, istället för att hjälpa till med inkomsten till familjen. Detta leder självklart till en ond cirkel där dessa förutfattade meningar om kvinnans plats i samhället och hemmet sprids vidare från generation till generation.

Samtidigt påminns jag ständigt om att historia skrevs i årets presidentval i mars, att en förändring har inträffat. När vänsterns Mauricio Funes tillträdde som president i juni blev han den förste att leda en vänsterregering i landets 188-åriga historia. FMLN, partiet som i början av inbördeskriget bildades som en paraplyorganisation för vänstergerillorna, har under åren kämpat för att få mer inflytande inom politiken. När man nu lyckats bryter man mot en trend av högerregeringar som varat sedan långt innan kriget, ända sedan kolonialtiden. Förhoppningen idag är att den korruption och nonchalans mot de fattiga som utmärkte den förra administrationen ska bli till ännu ett kapitel i El Salvadors mörka historia.

Jag ser även de små förändringar som sker på gräsrotsnivån och känner hur hoppet tänds inom mig. Det finns idag många organisationer (både NGO:s och kyrkliga sammanslutningar) som arbetar för en bättre framtid. Salvadoraner och utlänningar som arbetar sida vid sida för ett nytt El Salvador. Nuevo Amanecer de El Salvador (Ny Gryning i El Salvador), organisationen jag arbetat på är ett utmärkt exempel på det starka engagemanget som finns i landet för att komma vidare trots problemen. Ett engagemang som bottnar i den beväpnade konflikten och som jag ser skapar nya möjligheter för hundratals människor.

Kvinnorna jag träffat har alla fått nya möjligheter med hjälp av ANADES. De har alla startat upp en egen verksamhet som genererar en säker inkomst för familjen och de flesta har förstärks av denna hjälp. Deras roller i familjen har stärkts, de har fått mer självförtroende och i många av fallen har männen börjat inse att kvinnan faktiskt också kan göra annat än att bara föda upp barn. Många kvinnor har fått en viktig roll i familjen, vilket har lett till att det machistiska förtrycket i hemmet minskat i flera av dessa fall. Kvinnorna som tidigare var plågade, likgiltiga och tystlåtna är idag högljudda, sprudlande av energi och har ständigt nya ambitioner för framtiden. De har lärt sig en viktig läxa och det är att de faktiskt också är värda någonting.

På flyget hem sitter jag och funderar på hur landet kommer se ut nästa gång jag åker dit, för självklart kommer jag återvända. Och jag kan inte sluta le när jag tänker på det, för jag vet att El Salvador kommer att lyckas. Med den kraft och vilja som finns hos en stor del av befolkningen kan man inte misslyckas, och jag funderar på hur Sverige skulle se ut om vi alla var lika engagerade. Det slår mig snabbt hur konstigt det är att vi inte tar vara på de privilegier vi har och försöker mer. Inte bara för andra, utan för oss själva. För visst behövs det engagemang även i Sverige.

Utan klienter, ingen människohandel

María Cruz Ciarniello

Översättare: Lotta Duse

Uppskattningsvis är 500 kvinnor och flickor försvunna i Argentina, bara i Santa Fe är de fler än 20 stycken. I hela världen är 4 miljoner personer offer för den näst lönsammaste businessen i den kapitalistiska ekonomin, en business som omsätter ca 32 000 miljoner dollar om året, människohandeln. Ca 80% av denna vinst genereras av sexhandeln, ett brott som systematiskt bryter mot de mänskliga rättigheterna och berör, i 90 procent av fallen, kvinnor och flickor som är unga och fattiga.

Människohandeln med sexuell exploatering som ändamål är ett brott mot de mänskliga rättigheterna, även om stater och gällande lagstiftningar inte alltid anser det. I 90% av fallen är det kvinnor och flickor, unga och fattiga som underhåller och försörjer de komplexa nät som tjänar på exploateringen. Idag beräknas människohandeln vara en av de viktigaste och mest vinstgivande businessen – tillsammans med knark- och vapenhandeln – i den globala kapitalistiska ekonomin.

Palermoprotokollet, som komplementerar FNs konvention om Transnationell Organiserad Brottslighet, som har ratificerats av Argentina, fastställer att man måste förebygga, kväsa och bestraffa människohandeln. Människohandel definieras som fångandet, transporterandet, förflyttandet, mottagandet, användningen av hot eller våld eller annan form av tvång, kidnappning, bedrägeri, utnyttjande av sin makt eller av någon i en känslig situation, beviljande eller mottagande av betalningar eller vinster för att erhålla samtycke av auktoritetsperson med exploatering som mål. Exploatering inkluderar utnyttjandet av, prostitution eller andra former av sexuell exploatering, framtvungad service eller arbete, slavhållande eller liknande sysslor.

Trots detta har protokollet en farlig och pervers distinktion: Skillnaden mellan handel med vuxna och handel med personer under 18 år, där de vuxna måste bevisa att de är offer och att det inte handlade om "samtycke".

Precis detta reafirmeras i den nya lagen om människohandel som godkändes i Argentina i april 2008 under namnet N° 26.364. Den har mottagit mycket kritik från olika organisationer och från den feministiska rörelsen, trots de framsteg möjligheten att typisera detta brott innebär.

La Red No a la Trata, Nätet mot människohandel, säger att "definitionen av människohandel borde klart och tydligt fastslå att ett brott ägt rum trots att offret gett sitt samtycke, vilken ålder offret än må ha. Kopplare och exploatörer är brottslingar på grund av sina handlingar, inte på grund av offrets handlingar eller förutsättningar."

Kampanjen "Ni una mujer más víctima de las redes de prostitución", "Inga fler kvinnor offer för prostitutionsnäten", håller med. "Exploateringen av prostitution, vilket omfattar 90% av fallen, och de andra situationer av människohandel, måste alltid ses

som brott, utan att offrets medgivande har betydelse. Denna lag bryter mot de Internationella Konventionen för Mänskliga Rättigheter, underskriven och ratificerad av vårt land, som, bland andra, Överenskommelsen mot Människohandel och Exploatering av Prostitution (1949), som fastställer att man inte ska beakta eventuellt medgivande från offret.”

I dialog med enREDando anser även, Susana Chiarotti från Instituto de Género, Derecho y Desarrollo (INSGENAR), Institutet för Kön, Rättigheter och Utveckling, att denna lag “gör oss bakbundna att jaga kopplarna.”

En artikel menar att om kvinnan gav sitt medgivande om att bli bortförd eller att bli verksam på en bordell och är myndig har inget brott begåtts. När de förhandlade fram Palermo-protokollet var lobbyingen från länder som Holland och Thailand mycket stark för att protokollet skulle bli precis så då till exempel en tredjedel av Hollands BNP består av pengarna från prostitution, och det är fattiga kvinnor från Östeuropa, Afrika och Latinamerika som försörjer detta system. Det handlar alltså om mycket pengar.

Det man riktar in sig på nu är att se till att protokollet efterföljs och att det finns som underlag för att kunna döma en trafikant som en “sexarbetsgivare”.

I Thailand finns det hela kvarter där prostitution utövas, framför allt av barn. Där finns män som åker till Thailand enbart för att hitta flickor och pojkar. I Kambodja säljs dom för 100 dollar styck. Här i Argentina anpassade man lagstiftningen till protokollet, men det är ett förlorat slag.”

Vad menar vi med ett nät?

När man pratar om ett människohandelnät måste man förstå det utifrån något som frambringa otaliga illegala förbindelser, både lokala och internationella. I dessa är i många fall de nationella säkerhetsorganen och den juridiska makten inblandade. “Det finns många olika handelsrutten, handelsrutten där brottslingar tar kontakt. Det är ett internationellt brott som är sanktionerat av internationella fördrag. Också här i Argentina är det ett brott. Dessa nät är de brottsliga förbindelserna som frambringar dessa personer som ligger bakom handeln och som frambringar mycket stora vinster. Det är en business som är mindre riskfull än droghandel. När personer blir smugglade, i stunden då man korsar en gräns, börjar det ge god avkastning för langaren som får en viss procentdel av de inkomster personen genererar under 5 till 6 år”, förklarar Susana Chiarotti för enREDando.

Enligt en rapport gjord av “Coalición contra el Tráfico de Mujeres y Niñas”, “Koalition mot Traffickingen av Kvinnor och Flickor”, blev mer än 5 miljoner kvinnor och flickor offer för människohandeln i Latinamerika och Karibien under 2007. “Vårt land är ett land av ursprung, genomresa och resmål för män, kvinnor och barn som faller offer för den sexuella människohandeln och tvångsarbete. Majoriteten av fallen utvecklas inom landet, från de rurala områdena till de urbana, med prostitution som slutmål.” (Artemisa. Informe de Fernanda Gil Lozano).

I Argentina är människohandel ett brott som ökade anmärkningsvärt under 90-talet, som en följd av den tillämpade neoliberala modellen, ökande fattigdom hos familjer och den ökande ojämlikheten i samhället. “Det sorgliga här är att innan var vi inte ett

land med utvecklad nationell handel. Även fallen med kvinnor som fördes ut ur landet var få. Den brutala ökningen av fattigdom under 90-talet gjorde att vissa sektorer blev känsligare och att de blev mer lockade av glamorösa erbjudanden som att arbeta i barer eller events. Många flickor blev lockade av dessa falska erbjudanden på grund av de få möjligheter annars fanns till hands. Under 90-talet fördubblades kvinnohandeln, över 400 kvinnor försvann och utöver de som blev lurade av falska löften finns även temat med kidnappningar som fallet med Marita Verón”, förklarar Chiarotti.

Genom att sätta fokus på Santa Fe-provinsen ser man paradoxen klart och tydligt, precis som sammanbanden mellan en och samma handelsrutt, människohandeln och sojan. “Detta är inte en av de fattigaste provinserna i landet. Trots detta kommer de flesta kopplare härifrån. Det finns vissa avgörande platser där rutterna korsas, i städer som Venado Tuerto, platser med mycket genomfart av bilar och varor, där det finns mycket sexuell exploatering och många tillfångataganden av personer för handel” säger Susana.

När jag frågar Susana varför Santa Fe har blivit en provins där man både hämtar människor och har en slutstation för människohandel svarar hon: “Vi riktar inte in oss på problemet på rätt sätt. Om vi fortsätter att rikta in oss på kvinnorna och flickorna som blir traffickerade, utöver att flickorna behöver vård, en plats att bo på, stöd och många andra typer av service. Jag tror att man måste fokusera på vem som konsumerar denna människohandel och vem som ligger bakom den. Det är personen som konsumerar, som kan vara en familjefader som åker in sin van och som inte bryr sig om att han ligger med en 16-årig flicka. Man måste fråga vad han gör där. Det är denna person som ger businessen en början. Ingen ser den andra sidan av människohandeln. Om det inte finns någon efterfrågan finns det inte heller någon människohandel och businessen faller helt.”

“Utan klienter finns det ingen handel” klargör kampanjerna som ägnar sig åt att synliggöra detta brott, som varje år växer i hela världen. “Prostitutionen och, i synnerhet människohandeln, är kvinnovåld; våld som har sitt ursprung i en maskulin pakt, en pakt av patriarkatet mellan klienter och kopplare av olika typer. Det är inte en explicit pakt men en pakt med tydliga koder, som existerar och ses som något helt normalt. Det är sant att det är kopplarna och människohandlarna som sätter upp och vinner på denna handel, men det är också sant att ingen skulle erbjuda eller syssla med detta om det inte fanns någon efterfrågan” uttrycker man från kampanjen “Ni una mujer más víctima de las redes de prostitución”.

Susana Chiarotti skissar upp en sojamodell som är viktig i provinsen. “Här är det bönderna, som tjänar mycket på sojan, som kommer hit för att roa sig utan att fråga eller bry sig om den 15-åriga flickan från Uruguay som de ligger med. Kom hon dit med ett löfte om att få dansa, och slutade det med att kopplarna beslagtogs hennes papper? Männens utnyttjar en annan människas kropp utan att ens bry sig om detta talar man inte om. Kvinnornas liv tas inte i beaktning.”

Det finns annat som man inte talar om enligt Chiarotti, till exempel de som gör vinster på den sexuella exploateringen av kvinnor och flickor, kopplarna. “De skulle inte kunna ha framgång i något land om det inte vore för medbrottsligheten eller delaktigheten hos polisen eller andra säkerhetsstyrkor, federala, prefektur. Denna

business skulle inte kunna gå framåt om inte säkerhetstjänstemännen hade någon typ av tillstånd, övergång eller passersedel för kopplarna.”

Och i Rosario? Medbrottslingar.

“Här i Rosario, förutom de hundratusen privata ställen där man tar betalt för varje flicka, så går polisen säkerhetsrundor för att skydda dessa lokaler. Detta blev bla. tydligt då en polis blev mördad inne på en bordell” förklarar Chiarotti.

2001 gjordes det många journalistiska undersökningar angående bordellernas funktion och drift i Rosario, och dessa hamnade hos den provinsiella rättvisan av journalisten Carlos Del Frade och publicerade i Postales del Sur. I undersökningen beskrivs överrenskommelser mellan olika kopplare, madamas och polisen, “la Santafesina S.A” och även från den politiska makten. De försökte dölja exploateringen av 30 paraguanska flickor, några minderåriga, för att arbeta i bordellen. Detta visade inte enbart vad som verkligen hände utan också andra aspekter av brottet, så som medbrottslingarna och folk som administrerar bordellerna, ostraffade under polisens och den politiska maktens beskydd (enREDando 13/07/07).

“Det finns folk som vet hur mycket pengar varje bordell betalar. Dessa pengar handlar inte hos uppördesmännen som tjänar dem. Varje avdelning hos polisen finns det ett quantum och de pengar som blir över rör sig uppåt. Vart? Vem tar dom?”

Många tjänar på denna hantering, inklusive människor som arbetar mot den juridiska makten, som i sin tur arbetar mot de som sysslar med nattklubbar och liknande. Således finns det mycket hyckleri och lite intresse att skada businessen”, förklarar Susana Chiarotti.

Detta hyckleri gör kvinnorna till offer två gånger. “Hur länge ska vi behöva stå ut med den stora andel och naturligt sedda klienter som betalar, som är medbrottslingar, som spenderar timmar åt att “roa sig” med bortförda, torterade och drogade kvinnor? Har du någonsin tänkt på att dessa klienter kan vara våra fäder, bröder, barn, pojkvänner, makar, älskare, vänner och kollegor?” står det på hemsidan för la Campaña contra la Trata.

Chiarotti tycker likadant och undrar “Vem kontrollerar klienten? Registret över kvinnor som prostituerar sig är stigmatiserat. Men ingen kontrollerar klienterna”.

Prostitution, människohandel och mänskliga rättigheter

Argentina är ansett som ett land som upphäver och avskaffar prostitutionen sedan Convenio para la Represión de la Trata de Personas y de la Explotación de la Prostitución Ajena ratificerades 1957

Vad innebär det? “Det existerar tre system:

Det prohibitiva som de använder i USA där både klienten och den prostituerade fängslas.

Det abolicionistiska systemet som kräver avskaffandet av prostitution, förföljer inte någon, men straffar kopplaren, och kämpar mot den obehöriga prostitutionen.

Sedan finns det reglerande systemet som är funktionellt i ett kapitalistiskt system där man kan köpa och sälja allt. Personer måste registrera och ha sjukhusdokumentation, platserna är lagliga och betalar skatt” förklarar Susana.

De kvinnor som befinner sig i en situation av prostitution och som befinner sig på gatan blir ständigt förföljda av poliserna som “coimean”, genom användning av okonventionella koder (såsom det sker i Santa Fe). “De självständiga prostituerade som gör uppror mot systemet gör inte gott för handeln eller den goda grannen som blir störd av att ha en prostituerad utanför sitt hus. Det är bättre att gömma undan det, precis som de som inkasserar”

När man frågar de olika organisationerna hur man ska hantera detta problem, säger man på Insgenar att fokus borde ligga på den som prostituerar, på de som konsumerar andra människor. “En människa kan aldrig utnyttjas som ett objekt, som ett medel för att tillfredställa ett ändamål. Detta betyder inte att man är moralist. Att behöva ge din kropp för att kunna äta skadar den som gör det, det degraderar denna personens mänsklighet, för den som betalar och den som tar betalt. Varför detta växte så mycket under 90-talet? Är det bara en tillfällighet att du under de senaste 15 åren öppnat tidningen och hittat tio tusen annonser som handlar om människor som säljer sig? Har inte detta något att göra med det ekonomiska systemet?

Människohandeln är ett brott mot de mänskliga rättigheterna och fråntar de utsatta alla de friheter och rättigheter som en människa har.

Sexuella och reproduktiva rättigheter

Abortfrågan: ett oavslutat fall i Latinamerika

Isabel Soto Mayedo

Översättare: Camilla Larsson

Otaliga är skälen som varje dag får 29 kvinnor av 1000 runtom i världen att genomgå en abort, och för många krävs det magi för att de ska kunna försäkra sig om ett värdigt liv utan att bli smutskastad.

Denna siffra uppgår till 31 i Latinamerika där det varje år dör tiotusentals kvinnor till följd av osäkra aborter som nästan alltid sker under illegala och riskfyllda förhållanden eftersom ålagda restriktioner gäller för utövandet av denna rättighet.

I många länder i området har man sett hur katolska sammansvärjningar, under olika tidsepoker och i olika sammanhang och präglade av valintressen, har lett till införandet av lagar som förbjuder avbrytandet av en graviditet. I ett trettiotal av länderna har förbudet mot dem nått extrema nivåer.

Förbud mot provocerad abort – även då bibehållandet utgör en fara för kvinnans liv eller när fostret uppvisar missbildningar – råder i Guatemala, Nicaragua, El Salvador, Honduras, Ecuador, Chile, Saint Martin (de Nederländska Antillerna) Paraguay och Dominikanska Republiken.

I de två sistnämnda länderna satte konservativa grupper stopp för utvecklandet av lagförslag som inriktade sig på avkriminalisering utav avbrytandet av en graviditet. Samtidigt har salvadoranska kvinnor i mer än ett decennium varit utsatta för några av de mest förbjudande lagarna kring temat. Enligt Centro de Derechos Reproductivos (institutionen för reproduktionsrättigheter) och Instituto de Estudios para la Mujer (institutionen för kvinnofrågor) har införandet av det ännu gällande beslutet i det lilla centralamerikanska landet lett till att hundratals kvinnor har dött sedan 1996.

Förändringar av lagen som gjordes då innebar att abort kriminaliserades genom att klassa det som brott, förbjuda utförandet av det och genom att höja straffet för dem som tar till abort till 12 års fängelse.

Siffror från la Policía Nacional Civil visar att ett och ett halvt år senare hade 69 salvadoranska kvinnor – merparten fattiga och unga - hamnat i rättsliga trångmål angående illegala aborter.

I brist på andra möjligheter hade de inblandade tagit till höga doser av p-piller, antacida, klädhängare, frätande vätskor och andra medel för att försöka att förhindra utvecklingen av graviditeten och de utmaningar som följer med ett moderskap.

Många av dem som tog till dessa metoder uppsökte sjukvård efter att ha lidit ofullbordade aborter och 23 utav kvinnorna blev anmälda av sjukvårdspersonalen. Det är viktigt att nämna att lagförändringar kring ämnet var resultatet av Alianza Republicana Nacionalistas (högerparti) strategi i valkampanjen innan valet 1997 där man försökte vinna den katolska kyrkans välvilja.

Medan lagförslaget debatterades i den lagstiftande församlingen förstärkte den kyrkliga hierarkin sitt försvar av fosters rätt till liv och konfessionella organisationer samlade in underskrifter för förbud av abort.

”Människolivet som har skapats är en oskyldig person som intemisshandlar någon, detta liv är lika aktningsvärt som vilken annan medborgares liv” resonerade ärkebiskopen av San Salvador, Fernando Sáenz Lacalle.

Uppgifter från världsbanken visar på att aborter utförda under riskfyllda förhållanden är den andra vanligaste orsaken till modersdöd

Terapeutiska aborter – där avbrytandet av graviditet sker eftersom moderns liv är i fara – blev godkända i Nicaragua 2006 men förbjöds återigen året därpå då 290 000 namnunderskrifter hade samlats in av katoliker och evangelister.

De peruanska lagförordningarna tar endast i beaktande denna begränsade form av abort och saknar implementeringslagar vilket försvårar tillgången till denna typ av abort och information kring den. I Argentina är det knappt så att lagen gynnar gravida kvinnor med risk för sina liv eller handikappade kvinnor som utsatts för våldtäkt.

Statistik som har insamlats av specialister från Consejo nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas (Nationella rådet för vetenskaplig och teknisk forskning) och från Buenos Aires Universitet försäkrar att trots allt sker mellan 460 000 och 600 000 aborter varje år, alltså nästan en abort per varje fött barn.

På samma sätt fortsätter lösningarna till problematiken att skjutas upp i Brasilien, detta trots försvarandet av lagförslag som beaktar att avkriminalisera aborten helt och hållet som nu endast tillåts i fall av våldtäkt och när moderns liv är i fara.

Hälsovårdsmyndigheter i detta gigantiska sydamerikanska land uppskattar de illegala aborterna till en 1 040 000 (en miljon fyrtiotusen) varje år, motsvarande avbrytandet av varje fjärde graviditet.

De som har turen att ha rättigheten

Kvinnor från Kuba, Puerto Rico, Barbados och de Franska Antillerna lyckades få till stånd mer förmånliga möjligheter och de är de enda latinamerikanska och karibiska länder där abort är tillåtet enligt lag.

Kuba var det första landet att avskaffa abortrestriktionerna och fastställa den senast tillåtna tiden för abort till den tionde graviditetsveckan om inte andra medicinska orsaker föreligger.

Lagen som har varit gällande sedan 1965 straffar bara de aborter som sker utanför de statliga sjukvårdsinstitutionerna.

Detta och andra beslut som varit till fördel för kvinnorna påverkade yrkeskåren inom sektorn liksom det även påverkade arbetsmarknaden, skäl som tillsammans med andra som hade att göra med den ekonomiska krisen på 90-talet fick många kvinnor att skjuta upp moderskapet. Enligt tjänstemän på hälsodepartementet utför sjukhus runt om i landet 20.9 aborter per 1000 reproduktiva kvinnor och 52.5 aborter per 100 födslar. En alarmerande situation som man har upptäckt är tendensen att använda abort som ett preventivmedel antingen på grund av nonchalans, brist på visioner, men inte på information.

På Kuba pågår det ständigt kampanjer som avser att försöka bromsa upp de oönskade graviditeterna och varna för konsekvenserna av illa tillämpningar av rätten till abort som bara bör utnyttjas i extrema fall för att undvika gynekologiska skador, särskilt infertilitet.

Puerto Rico är ett annat av de länder som utmärker sig med att vara bland de första med att avkriminalisera inducerad abort. Normen godkändes 1973 och gynnade även minderåriga utan att vikt lades vid vilken månad graviditeten var i.

Det enda villkoret som till en början upprättades var att en läkare skulle konsulteras, men påtryckningar från olika konfessionella organisationer, lagstiftare och Nordamerikanska domstolsväsen ledde till att "Estado Libre Asociado" modifierade i efterhand den långtskridande lagen.

Nyligen nådde man också framsteg relaterade till temat i Colombia och i Mexikos huvudstad. I det första fallet så garanterade Konstitutionsdomstolen i maj 2006 rätten till terapeutisk abort, i extrema fall av abort till följd av våldtäkter eller missbildningar på fostret.

I den mexikanska huvudstaden som är en av de största och mest folktaliga städerna i världen avkriminaliserades delvis abort året därpå. Specialister från Colegio de México konstaterade att totalt i hela landet uppgår de illegala inducerade aborterna till omkring 33 stycken per 1000 kvinnor i reproduktiv ålder, en siffra som ligger över både genomsnittet i världen och för Latinamerika.

Trots de fördomar som denna oegentlighet skapat fortsätter fortfarande kyrkliga krafter och särskilda politiska sektorsintressen liksom eftersläpande tabun att utöva attentat mot lagen om utövandet av denna rättighet för kvinnor i huvudstaden.

Mitt i denna nationella polemik kring frågan uppstod nya hinder för dem som hade kämpat i mer än två decennier för erkännande av sexuella och reproduktiva rättigheter. 2008, så tog 16 mexikanska stater efter Chihuahua (1994) och reformerade sina lagstadgar så att fostrets liv skyddas redan från den stund det blir till.

I Chile satte liknande debatter stopp för kvinno-vänliga förändringar, för det var knappt att man lyckades få till en kontrasignering utav preventivmedlet "dagen-efter-pillret" under Michelle Bachelet regering 2007.

För de som är inblandade i dessa strider är den lagliga och säkra aborten en reproduktiv rättighet och vars möjlighet till utövande borde värnas om av staten under ett område med social rättvisa och jämställdhet mellan könen. FN-experten är eniga om att tillgången till denna rättighet är en central punkt i uppfyllandet av kvinnors rättigheter.

Erkännandet utav problematiken i övriga världen kom med Programa de Acción de la Conferencia Internacional de Población y Desarrollo som sammanträdde i Egypten 1994, och med Plataforma de Acción de la IV Conferencia Mundial sobre la Mujer (Kina 1995). FNs ekonomiska kommission för Latinamerika och Karibien erkände senare sambanden mellan dödligheten bland mödrar och riskfyllda aborter och rekommenderade därför regeringarna att se över frågan. Vad mer är att lagarna i regionen som rör temat delvis speglar det koloniala arvet och den dominerande konservativa ideologin.

Förändringarna i lagstiftningen, som uppmuntrats sedan 60-talet inriktade sig till en början delvis på jämställdheten mellan könen, kvinnans rättighet att bestämma över antalet och avståndet mellan barn och hennes tillträde till offentliga vårdgivares familjeplaneringar. Men detta hade lite inverkan på abortfrågan i Latinamerika och vilket nyligen börjat bli synligt i de debatter som förs om ämnet liksom i den kritik av missförhållanden som feministiska och humanitära grupper framför.

En kvinnas rätt

Felicia Dahlin y Mikaela Engwall

Under mer än 100 år hade kvinnor i Nicaragua rätt att göra det som kallas medicinsk abort. Abort fick göras om graviditeten var en fara för kvinnans liv, om hon hade blivit våldtagen, om graviditeten var ett resultat av incest eller om det visade sig att fostret var missbildat. I november 2006 infördes en anti-abortlag i Nicaragua vilket ur ett demokratiskt perspektiv är ett förödande steg i fel riktning. Vi är två unga kvinnor från Vasaskolans Internationella program i Gävle som har startat ett projekt för att med hjälp av information om den ohållbara situationen försöka väcka liv i frågan om rätten till abort i Nicaragua.

Enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna ska en kvinna ha rätten att bestämma över sitt eget liv. Abort däremot, finns inte med i den allmänna förklaringen till mänskliga rättigheter men går att härleda ur följande:

- Rätten till liv
- Rätten till frihet och personlig säkerhet
- Rätten till hälsa
- Rätten till jämställdhet och frihet från könsdiskriminering

Abortförbudet kränker kvinnans rätt till liv, hälsa och personliga säkerhet. Något som bekräftar detta är att misslyckade aborter är den tredje vanligaste dödsorsaken bland kvinnor i fertil ålder. Självklart kränker det kvinnans rätt till frihet eftersom hon inte får bestämma över sin egen kropp. Det går inte att ignorera att abort är en grundläggande mänsklig rättighet.

Den sista punkten (rätten till jämställdhet och frihet från könsdiskriminering) är svårare att relatera till abort, men i Nicaraguas fall finns det väldigt tydliga exempel. Den hårdare abortlagstiftningen röstades igenom knappt två veckor före presidentvalet. Till president valdes FSLN:s ledare Daniel Ortega. FSLN (Frente Sandinista de Liberación Nacional) är ett socialistiskt parti som återtog makten år 1979 i en revolution. Under revolutionsåren på 1980-talet slog sandinisterna, förvisso ett litet, slag för kvinnornas rättigheter i Nicaragua, men de fick snabbt den katolska kyrkan som fiende. Religionen är viktig för nicaraguanerna och enligt katolicismen är det Gud som bestämmer hur många barn en kvinna ska ha. Katolska kyrkan har ett starkt inflytande över politiken och katolicismens värderingar ligger till grund för det totala abortförbudet eftersom man genom att införa lagen fick de konservativa och de troendes röster.

Om anklagelserna stämmer och presidenten använde kvinnorna som en bricka i ett politiskt spel, kränker det både kvinnans rätt till jämställdhet och diskriminerar henne som individ. Vare sig nej till abort blev avgörande för Daniel Ortegas seger i valet 2006 eller inte har det blivit väldigt avgörande för kvinnorna i Nicaragua. Amnesty International har otaliga gånger försökt träffa landets president Daniel Ortega, för att diskutera hur lagen drabbar unga flickor, kvinnor och offer för incest och våldtäkt. Det finns olika sätt att tolka hans tystnad, men en teori är att det är en strategi för att

undvika den känsliga frågan, då han varken vill trampa kvinnoorganisationerna eller katolska kyrkan på tårna.

Komplikationer av det totala abortförbudet

Om en kvinna gör abort i Nicaragua riskerar både hon och den som hjälper henne ett fängelsestraff på ett till 4 år. Om den gravida kvinnan gör ingreppet själv kan straffet öka till 8 år. Om medhjälparen som utför aborten gör så att kvinnan i fråga skadas riskerar personen minst 4 år och om kvinnan dör på grund av ingreppet kan han/hon få 6-10 år. Av rädsla för att bli dömda för att ha utfört en abort gör kvinnor rädsla för att söka vård och läkare vilket tenderar till att undvika att behandla reproduktiva och sexuella åkommor. Med andra ord har förbudet också påverkat kvinnans allmänna hälsa.

Prostitutionen är mycket utbredd i Nicaragua och eftersom det finns ett dåligt utbud av preventivmedel innebär det att oönskade graviditeter är vanliga. Framför allt utbildade kvinnor med utomäktenskapliga barn väljer att sälja sin kropp som en sista utväg. Under 2008 ökade antalet självmord bland unga kvinnor genom att förtära gift. Det är antagligen inget sammanträffande att dessa unga kvinnor varit gravida.

Fri abort är inte bara en förutsättning för att alla barn föds till en trygg värld, det är också en hälsofråga för kvinnan. Nästan hälften av de 50 miljoner aborter som utförs varje år är illegala. Enligt WHO:s undersökningar så dör 78 000 kvinnor årligen på grund av misslyckade aborter. För att reducera dessa förödande siffror är länder med begränsad hälsovård och förbud mot abort skyldiga att se bortom de kulturella och religiösa dogmerna och istället se till folkhälsan. När politiker har en nedvärderande syn på kvinnans rättigheter i ett av världens fattigaste länder blir situationen ännu värre.

Kampen för ett anständigt liv

Det finns ett flertal olika hjälporganisationer som kämpar för att förbättra kvinnornas situation i Nicaragua. En av dem är den oberoende organisationen Mary Barreda, som främst arbetar med att värna om kvinnors rättigheter. Organisationen arbetar med att utbilda, informera och medvetandegöra människor i syfte att förebygga sexuell exploatering. De har ett inackorderingshem för flickor som varit utsatta för övergrepp och därför inte kan bo kvar hemma.

En abort påverkar kvinnan fysiskt, psykiskt och är inte helt riskfri. Att säga att vi är för abort kan misstolkas, vi anser att en abort bör undvikas och förebyggas i största möjliga mån. Abort är inget preventivmedel; det är en absolut sista utväg. Men den utvägen måste finnas. Vi är övertygade om att abort är ett uttryck för en kvinnans rätt att bestämma över sitt eget liv (i vissa fall en kvinnas rätt att överleva) och att abort är en rättighet värd att kämpa för.

Förståelsen för andras kulturer är viktigt, för trots att vi inte alltid håller med varandra så kan vi med hjälp av kunskap respektera omvärlden, men det behöver inte betyda att man accepterar förtryck och orättvisor. Med hjälp av information om den ohållbara situationen tror vi att man kan försöka väcka liv i frågan om rätten till abort i

Latinamerika. Allas engagemang är viktigt och om omvärlden reagerar och står på sig samtidigt som vi är solidariska med det kvinnoorganisationer som kämpar på plats, ökar chanserna för att en förändring sker.

Det finns garanterat de som är trötta på uttrycket "ingen kan göra allt men alla kan göra något", men det ligger mycket sanning i det. Vi tror att vi kan göra något och tänker fortsätta tro det tills alla är lika övertygade som vi.

Referenser:

Bergman, Ylva. RFSU: "Rätten till abort och kopplingen till mödradödlighet". Publicerat 2010-01-22.

Hämtat: 2010-02-05. <http://www.rfsu.se/sv/Sex-och-politik/Unite-for-women/Ratten-till-abort-och-kopplingen-till-modradodlighet/>

Bertucci, Mary Lou: Encyclopedia of Human Rights. Talor&Francis, 1996, s. 1-4

Human Right Watch: "**Nicaragua: New Abortion Ban Puts Women's Lives at Risk**" Publicerat 2007-08-01.

Hämtat: 2009-01-25. [Http://www.hrw.org/en/news/2007/10/01/nicaragua-new-abortion-ban-puts-women-s-lives-risk](http://www.hrw.org/en/news/2007/10/01/nicaragua-new-abortion-ban-puts-women-s-lives-risk)

Hauser, Solveig: "Nicaragua: Abortförbudet får allvarliga konsekvenser och kritiseras starkt av Amnesty" Amnesty International. Publicerat 2009-07-28.

Hämtat 2009-12-14.

http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/amnesty_international__svenska_sektionen/pressrelease/view/nicaragua-abortfoerbudet-faar-allvarliga-konsekvenser-och-kritiseras-starkt-av-amnesty-308790

Kilander-Brown, Lisa: Tio år efter revolutionen, "Kvinnan och revolutionen". Lund, 1989 Carlsson Bokförlag s.311-313

Kvinnor och språk

Ett grovt språk. Kvinna, våld, sex och språk

María Cristina Garay Andrade

Översättare: Lina Wendle

Vi kan försäkra oss att de "fula orden" i verkligheten inte existerar under det koncept som vi vanligtvis har om dem. Vi brukar gräla på våra barn när vi hör att de använder ett vulgärt språk de lärt sig från oss vuxna. Det är vanligt med användandet av ett språkbruk som appliceras felaktigt som egentligen inte har något att göra med "fula ord" när vi tillskriver en bedömning för att sänka någon genom att förolämpa eller angripa denna person.

Ordlistan gör ingen värdering eller utvärdering av olika ord, den begränsar sig endast till att lägga sin egen betydelse följaktligen är: "Fulano, det är skit" (Fulano(maskulin form: en vem som helst, feminin form: prostituerad), es una mierda) en felaktig tillämpning av den term vi använder, eftersom "skit" betyder avföring från människa eller djur.

Den verkliga "fula orden" är de som i huvudsak innesluter riktiga hemskheter, och som dominerar människornas hjärtan såsom t.ex. krig, svält, korruption, ondska, hemskheter, svek etc.

För oss är det vanligt att med underkastelse tolerera mängden av ord som befriar våldet inom språket mot vår skadade image, vilket vi har inkorporerat som en daglig vana och rutin, vi förvånas inte, inte heller uppmärksammar vi den starka argumentationen av uttrycket. Vilken apa du är! (¡qué mona estás!(feminin form)) Att jämföras med en apa går bra, det är inne just nu och vanligt förekommande.

Den råa sättet att tala slang som idag är på modet lider av en total brist på respekt mot människor, samtidigt som en skadlig utbildning utan mänskligt innehåll och bristen på urbana normer formar sättet att interagera det moderna samhället. Hela denna situation av försämrade värden i detta robotliknande samhälle av okontrollerad materialism, har bl.a. avhumaniserat könen och i synnerhet det kvinnliga könet, som endast förvisas till den kränkande och förolämpande miljön, vilket som konsekvens leder till ett användbart verktyg för att misshandla, skada eller nedvärdera och som effekt leder till dåligt behandlande, sårbarhet och nedvärdering.

Det är mycket vanligt att höra vem som helst skrika, den brutala indignationen: Dotter eller son till en hora! (¡Hija o hijo de puta!) Horan som födde dig! (¡La puta que te parió!) Din mammas, systers eller mormors fitta! (¡La concha de tu madre, de tu hermana o de tu abuela!) När vi ofta av någon tillfällig anledning vill visa vår ilska mot någon.

Dessa vulgära ord, det skulle vara fel att inte erkänna betydelsen av dess användning, leder till mycket skada, eftersom det är grymt sätt att dokumentera

hjärnans missbildning i sin förståelse med respekt av en idé och formandet av sin image. Den ruttna luften som lungorna andas in via stämbanden, förgiftade av ett kulturellt skadligt nikotin, som saknar uppskattning och leder till självförstörelse för mer än hälften av mänskligheten, kvinnan.

Denna konstanta aggressiva verklighet, spelas på bekostnad av vår personlighet och tar inte hänsyn till de psykologiska skadorna som detta orsakar oss, de är permanenta slag mot vår självkänsla, våra privata och intima värden. Vår vagina används som ett ordkrig, den förvandlas från ord till rå svordom, till en mekanism av krigisk kommunikation, den förvandlas till en slags sten som våldsamt kastas fram och tillbaka genom luften, från en person till en annan som med "henne" försöker förstöra eller skada som det dödligaste vapnet förstör och skadar.

Vem i Argentina, har inte under bilkörning, för att ge ett vanligt exempel, slängt ur sig starka ord som din mors, mormor eller systers vagina? När man kanske ofrivilligt har begått en dumhet i den aggressiva trafiken.

Könsidentitet konstrueras genom språket och trummas in i psyket genom "makten" av övertalningsförmåga, givetvis är det patriarkatets hemliga vapen för att behålla oss utanför och under ogynnsammare förhållanden. Jag skulle vilja veta vem som uppfann dessa små fraser, för att kalla dem så. Född ur ett kålhuvud (nacido de un repollo).

Kvinnan är dekorerad med ett rikligt antal ord som endast anspelar på hennes status som person, som är helt sönderfräten och materialiserad i detta globaliserade samhälle, omringad och mentalt förberedd som en konsekvens av det individualistiska och konkurrensbetonade systemet, och vederlagd av grova och groteska hån, av förolämpningar som förnedrar och förminskar henne till en hög av mänskligt bråte, kort sammanfattat är allt ett enda förhållande: Kvinnor, våld, kön och språk.

Enligt samförstånd med ordboken: Våld, är handlingen av våldsam kränkning, bildigt: handlingen att våldta en kvinna, att våldta, är det transitiva verbet att njuta av en kvinna med våld, att förgripa/använda våld (violentar) är också ett transitivt verb och betyder: Att tillämpa våldsmetoder för att övervinna motstånd, bildigt: ge en våldsam mening till det sagda och skrivna eller att tränga sig in på ett ställe mot dess ägares vilja.

Vi kan bekräfta den sistnämnda innebörden, att vi är ägare av ett ställe där de ofta tränger sig in mot vår vilja. Likaså kan vi läsa att en kvinna våldtar man, man njuter av hennes vagina under våld under en tillfällig omständighet. Det är lämpligt att klargöra att "snäcka" (concha) var ett formspråk som främst användes i Argentina, Peru och Puerto Rico, som idag amerikaniserats och används i stor utsträckning och har samma innebörd som vagina.

Otvivelaktigt kan man utläsa en rad gemensamma meddelanden, produkt av en djupare analys som jag lämnar till övervägande och kriterium för andra slutsatser som kan bevisas för varje läsare (person) och som på något sätt visar det komplexa och överraskande i språket när vi undersöker det djupare.

Att förringa vad vi säger och vad de säger om oss, det är att berätta för oss vad vi egentligen är och att acceptera det.

Fallossymbolen representerar den centrala sexuella skillnaden, den är intimt förenad med en man, far, makten, herravälde, allmakten, familjen osv. och de har vant oss att inte ifrågasätta det som bestämts av fallossystemet, att vi började tro, att detta var vår enda och universella naturliga sätt att vara, där kvinnan när hon kräver sina rättigheter är rädd för att bli avvisad och automatiskt skyddar sig bakom det negativa: "Jag är inte feminist."

"Tänk innan du talar" är en karakteristisk fras som de ingjutit oss för att kastrera våra äkta och spontana tankar, för att förhindra att olika sociala idéer och uppfattningar formas, för att undvika med makten att lyckas med delade meningar och idéer, och om någon fjärrar sig bort en millimeter från schemat av det som betraktas som normalt och logiskt, produceras det en obalans hos de rotade institutionerna och patriarkatet är rädda för att förlora kontrollen, alltså är risken att ett försök till frigörelse slutar i katastrof.

Men vi sjunker ned i tystnad, vi måste vara medvetna om detta, det skulle vara skrämmande för tystnaden hindrar och leder till försvinnandet av omfattande möjligheter att uppnå något oberoende, och även bli en person fri från fördomar. Kvinnor under denna situation av förtryck har förvandlats till en källa av allvarliga problem för förtryckaren, då hon ihärdigt insisterar på att ändra på den aktuella positionen med olika noga övervägda strategier. Hon accepterar inte längre överlägsenheten, utan syftar till att uppnå jämlikhet vad gäller rättigheter eller bättre sagt söker balans i jämlikheten mellan människor.

Många gånger, när jag har manifesterat att min avsikt i livet bara är att gå, har man nästan alltid svarat: Kvinnan bör gå vid sidan om mannen! Och jag har frågat mig själv ironiskt och sarkastiskt: Vid sidan om vilken man? ... och varför? ... Detta svar "vid sidan om", är ett dolt införande av en gräns, höjden på en absurd och löjlig barnslighet, av överlappande bestämmelser av "de människoliknande robotarna" från den avhumaniserade kapitalismen som muttrar: Se upp, så att de inte smiter ifrån oss.! ... de som rör sig fritt genom livet utan att stanna upp för att titta åt sidan om någon följer med dem vid sin sida.

Jag lovar att högtidligt ställa en till stol vid mitt skrivbord och att sätta en man bredvid mig för att skriva en bok, som är ett av det vackraste sättet jag har hittat för att gå igenom livet, ty genom den (min bok), kan jag skydda mig från samhället, jag övergår från ett "jag", till oss (människor), för att integrera ett framtida samhälle som organiserats enligt andra uppfattningar.

Böckerna skakar om och förändrar världen när dess innehåll bygger på hållbara och äkta argument.

Det spanska språket är i stor bemärkelse fyllt med språkfel, oräkneliga är de ord som styr det kvinnliga könet, som förödmjukar ett enkelt objekt under den manliga konsumtionen, utan att räkna de som säkert är gömda bakom en konjugation som bedömer könen olika.

Att fördjupa sig i ämnet innebär att nå djupare ner i avgrunden, att inse att det inte finns något försonande kvinnligt mänskligt värde i orden som kulturen överför oss. Det existerar inget ord som bestämmer kvinnan och hennes kön som en del av den mänskliga naturen. Vi måste se till att skaka av oss den mörka manteln som täcker oss och innesluter oss in denna mörka värld.

Precis som Pandoras ask som när den öppnas spred allt ont på jorden och endast i bakgrunden sparade hoppet, är vårt hopp möjligt och genomförbart, det kallas endast "att vara kvinna" blottad av det institutionaliserade språket för att skapa ett nytt genom andra uppfattningar.

Anledningarna till ett alternativt språk

Claudia García

Översättare: Loredana Strada

De sociala rörelsernas kamp pekar på en alternativ syn på medborgarskap eftersom de bidrar till att omdefiniera, inte bara det politiska systemet utan även de ekonomiska, sociala, kulturella och språkliga utövandet som genererar den demokratiska ordningen i samhället.

Användningen av kategorin "kvinna", så som analytiskt koncept av det feminina deltagandet i de sociala rörelserna, bidrar till ett nytt konceptuellt område. Det personliga förvandlas till politiskt, då mycket av det kvinnorna efterfrågar berör den privata sfären. Därför kan man säga att kvinnornas mobilisering motsätter sig det vanliga politiska begreppet, vilket är restriktivt redan per definition då det ignorerar allt det som står för hushåll – synonymt med det privata. Uppfattningen om att politiken är offentlighetens ledning innebär att åsidosätta såväl kvinnorna såsom vardagslivet, stadsangelägenheterna och det traditionella begreppet medborgarskap. Kvinnorna mobiliserar sig likväl, omdefinierar sin identitet och kräver sina rättigheter. Genom detta breddar de sitt spelrum och skapar ett tredje utrymme, varken offentligt eller privat, utifrån vilket de tillsammans avser förändra vardagslivet för att uppnå mer rättvisa och jämlika sociala områden.

När kvinnorna tar på sig titelrollen i de nya sociala rörelserna så skapar de inte bara demokratiska utrymnen för att garantera oberoende handlingsområden utan de omformulerar även sina identiteter. Det är just för att uttrycka dessa nya kollektiva identiteter som ett alternativt språk uppkommer som bryter med det konceptuella att den offentliga sfären och därmed även politiken bara riktar sig mot män. I spanskan så är den maskulina genus formen heltäckande eftersom den maskulina formen även inkluderar den feminina. Säger man exempelvis "los ciudadanos" (= medborgare i maskulin form) så utgår man ifrån att även kvinnliga medborgare är inräknade. Frågan är; känner vi oss verkligen representerade, inräknade i det maskulina? Visserligen är det även värt att nämna att den grammatiska feminina formen är uteslutande, i "ciudadanas" (= kvinnliga medborgare), är de manliga medborgarna inte inräknade.

Som en slags kompensation för den heltäckande maskulina grammatiska genusformen så har nya sociala rörelser framdrivit användandet av ett alternativt språk som kräver ett tredje genus, varken maskulint eller feminint. I och med detta kan vi se exempelvis fler substantiv, inklusive neutrum, till exempel, "compañerxs" eller "compañer@s". Det här är ett tydligt sätt att "avmaskulinisera" språket och på så vis demokratisera samhällets handlingsområden. I denna demokratiseringsprocess borde man, varför inte? neutralisera vissa substantiv, så som hemmafru, för ingen tänker sig att det kan finnas "hemmamän", hur gärna vi än vill se män ta hand om hushållssysslorna (så ser vi det inte ens i de fall då detta är verklighet). Mitt förslag för att bidra till ett mer rättvist och jämlikt vardagsliv är att börja ersätta "amas de casa"(hemmafru) med "amxs de casa"/"am@s de casa"

Spanskan är uppenbart ett diskriminerande språk med tanke på att det inte erkänner kvinnan som en huvudperson i den offentliga sektorn eller den politiska men däremot är hon som vi just belyst, tydligt prononcerat i den husliga sfären... I spanska akademiens ordlista (online) definierar man "dirigenten" som "han som dirigerar", och om vi söker dirigent med den kvinnliga genus formen (dirigenta) så blir vi snabbt varse om att ordet inte existerar, bara genom att skriva ordet "dirigenta" så stryks det under med rött av stavningsprogrammet... De som dirigerar, är enligt det spanska språkets allmänna användning "männen".

Därför demokratiserar det kvinnliga deltagandet i de nya sociala rörelserna inte bara den offentliga sfären utan även språket och leder till ett alternativt användande av det, oavsett om det erkänns eller ej, av ordböckerna eller stavningsprogrammen. Kvinnornas representation i den offentliga och politiska sektorn uttrycks i formuleringar som "movimientos de liderasas" (ledarinnornas rörelse) eller "mujeres autoconvocadas" (de självutnämnda kvinnorna), för att citera ett par exempel. Gällande ordet liderasas (ledarinnor) så är det tydligt att den kvinnliga bemärkelsen av ordet inte finns att hitta i ordboken, men däremot finner man ordet "líder" (ledare) ord som härstammar från engelskans (Leader) och som, bland annat betyder, personen som en grupp människor erkänner som sin chef. Men i Latinamerika så finns det inte bara manliga ledare utan även ledarinnor, tack vare att det finns grupper som erkänner kvinnornas duglighet i att styra. Frånvaron av ordet "ledarinna" i ordböckerna bidrar till att omforma det o ge det mer styrka eftersom det skapats medvetet, det är en ny terminologi som härstammar från praktiken, i kvinnornas sociala positionering och i erkännandet av detta. Det samma gäller de "självutnämnda kvinnorna", eftersom om "självutnämna" innebär möte, att kalla en eller flera personer till en plats eller bestämd handling, så visar självutnämmandet att kvinnorna inte behöver tillkallas av andra, utan att de befinner sig här och att de på eget initiativ tar på sig ledarrollen, något som under så många år alltid männen självutnämnt sig till.

Här måste det erkännas att det är tack vare den nya politiska konstitutionens meriter i Bolivias multinationella stat som bidragit till användandet av ett mera könsneutralt språk inom samhällets demokratiska ordning. I texten talar man inte om "ciudadanos" (medborgare i maskulin form) utan man preciserar med "kvinnliga" – och "manliga" medborgare och man affirmerar att den "Bolivianska nationen utgörs i sin helhet av bolivianskor och bolivianer". Genom att nämna kvinnorna som individer med egen identitet i konstitutionens text erkänner man dem som ciudadanas – kvinnliga medborgare med fullständiga rättigheter.

Allt eftersom kvinnorna blir mer inblandade och tar på sig mer ansvar inom de sociala reformerna, så omformulerar de vardagspraktiken och genom den sociala opponeringen, förändrar de sitt sociala och politiska medborgarskap och förkastar det diskriminerade användandet av de heltäckande maskulina genusformerna. Användandet av det heltäckande neutrala språket (som i sin moderna tappning neutraliserar genom att lägga till @ eller X) eller särskiljer kvinnorna från männen genom att skapa ett alternativt språk eller genom att förkvinna det maskulina, allt detta är resultatet av en medveten kulturell politik vars syfte är att uppnå ett mer jämlikt, rättvist och demokratiskt samhälle.

Att rädda det goda"@"-et

Ximena Quiroga Flor

Översättare: Lisa Thunström

Språket har genom alla tider varit en symbol och ett verktyg för maktutövande. De som i forntiden besatt makten var de som hade tillgång till och behärskade skrivandets konst. Denna makt (liksom alla andra maktverktyg som vi kvinnor tvingats kämpa för genom historien) har alltid varit förbehållen de stora patriarkerna, utvalda lärda män (observera att lärda kvinnor ej nämns), mäktiga krigare, utvalda religiösa män, och så skulle vi kunna fortsätta. Slutsatsen blir, att fortsätter vi hålla den här linjen så kommer det alltid leda till att vi uteslutande använder oss av en maskulin terminologi eftersom språket som maktverktyg under lång tid var förbehållen det "starka", eller manliga, könet.

Vad jag vet så finns det under historiens gång sådana här exempel så att det räcker och blir över: Flickor som på grund av att de stannade hemma för att hjälpa sina mammor med att ta hand om sina småsyskon inte fick möjlighet att gå i skolan (ett problem som fortfarande existerar i många utvecklingsländer). Det ansågs okvinnligt att kunna skriva och läsa istället för att t.ex. kunna brodera eller spela något klassiskt instrument (något som i någon epok var mycket vanligt som del av hemgiften mannen fick på köpet när han gifte sig med någon förnäm kvinna). I vissa länder i orienten förbjöds kvinnorna att lära sig alfabetet och skriftspråket vilket ledde till att de hittade på ett hemligt språk. Bokstäverna formades med hemliga symboler i deras broderier (vilket Galeano beskriver i sitt verk "Espejos").

Detta manifesteras i frånvaron av feminina uttryck i språket (rent allmänt) när det gäller enkla saker som hälsningsfraser: "Saludos para todos" "Queridos compañeros" "Estimados compatriotas" (Spanska hälsningsfraser som betyder: "Hälsningar till alla" "Kära kollegor" "Ärade landsmän", där det fetmarkerade o:et anger att det är maskulinum, trots att det kan ingå kvinnor bland alla, kollegorna, landsmännen). Fraser av den här typen lämnar alltså alla av det kvinnliga könet utanför det spektrum av folk som tilltalas. Man kan också se det i användandet av samma ord för att representera attribut hos de olika könen. När man till exempel säger zorra, som rent bokstavligt betyder rävhona (och syftar på en kvinna), så är det ett negativt laddat ord, medan om man använder samma ord för en man, zorro, som rent bokstavligt betyder rävhane, så betyder det listig, slug. Vi hittar många sådana här exempel, och även om en del kan tycka att det är roligt, så tycker jag att det här sättet att använda språket på (liksom manschauvinistiska skämt), bidrar till att bevara och föra vidare diskrimineringen mot kvinnor med hjälp av språket.

Språket har genom historiens gång fått lida av vansinnet hos dem som besittit makten och effekten har t.ex. blivit att språket militariserats inom många områden (till exempel inom den internationella utvecklingen och hos många NGO:s – Non Governmental Organizations) och man använder sig av militär terminologi som till exempel "estrategias - strategier", "público meta – offentligt mål", "pruebas piloto – pilotstudier", "objetivos - målsättning", etc.

I dag kämpar kvinnorna för en gemensam författarvärld, rättvisa, jämvikt och en språkvärld där män och kvinnor kompletterar varandra, en värld i vilken kvinnorna syns utan att vi behöver söka efter dem. I dagens kamp för en jämlik språkvärld så kan man hitta några trick som till exempel användandet av "@" som vi idag kan använda för att inkludera även kvinnorna i hälsningsfraser som: "Saludos para tod@s", "Querid@s compañer@s" etc. Men kampen fortsätter och kommer att fortsätta tills vi lär oss att inte försumma vårt eget kön, något som vi lär oss redan i grundskolan. Den kommer också att fortsätta tills vi alla blivit medvetna om att ett språk som inkluderar alla är nödvändigt och att det reflekterar sättet vi ser på oss själva och hur vi beter oss i samhället. Våra ord, liksom våra skrifter, reflekterar det sätt på vilket vi påverkar andra att bli mer rättvisa och jämlika. Vi kan inte finna oss i att trots allt känna oss nämnda varje gång vi läser "estimados compañeros", blunda för den språkliga generaliseringen och tänka: Aha, de menar oss kvinnor också...

Eftersom rättvisa, jämvikt och ett samhälle där vi kompletterar varandra skapas genom en förändring av de små (stora?) sakerna – Låt oss skriva mer rättvist! Och om vi trots allt inte lyckas med det, låt oss då åtminstone bevara vår nya allierade vän "@", som hjälper oss att hålla en balans mellan könen, och låt den förekomma mer fortlöpande i våra texter!

(Jag vet att det ibland känns lite obekvämt att läsa sånt här, men jag försäkrar dig om att diskriminering gör allting mer obekvämt).

Funktionshinder

Utmaningar som en kvinna med funktionsnedsättning

i Latinamerika måste övervinna

Margarita Ruíz

Översättare: Malin Hansson

I vår region har de sociala och ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor historiskt sett varit mycket utpräglade. Det patriarkala arvet har gjort den latinamerikanska kvinnan sysselsatt som hemmafru med ansvar för omvårdnad om barnen och omsorg av sin make. Denna roll har ansetts sekundär eftersom det är mannen som försörjer och representerar familjen, ur en ekonomisk och social synpunkt.

Idag, när vi befinner oss mycket nära det andra decenniet av 2000-talets, fortgår denna situation i mer eller mindre omfattning i alla våra länder. Så man kan säga att kvinnan är diskriminerad vad gäller utbildning, arbete och hälsa, och följdaktligen blir hennes självförtroende och generella sociala skydd avsevärt lidande. Kvinnor har överlag en stor okunskap om sina rättigheter och om den lagstiftning som beskyddar dem, och far illa av bristen på delaktighet i samhället.

Ofta finns det en negativ uppfattning om projekt och skydd för kvinnor och de befinner sig på en nivå av underlägsenhet, av förödande ojämlikhet och i beroendeställning; det är asymmetriska relationer av makt där männen intar en dominant position och kvinnorna stannar i ett underordnat tillstånd.

Mannen med funktionsnedsättning, å andra sidan, möts av en grym verklighet av fattigdom och extrem fattigdom, och utgör ofta en del av en armé utav arbetslösa. Dessutom tycks det finnas ett direkt samband mellan den instabila ekonomiska situationen som visar sig genom arbetslösheten i länderna och det faktum att 80 % av världens folk med funktionsnedsättning bor i den södra globala delen av världen.

I en undersökning från mars 2009 i Argentina, Brasilien, Chile, Colombia, El Salvador, Mexico, Peru, Dominikanska Republiken och Uruguay, i enlighet med officiella data, fann man att prevalensen av personer med funktionsnedsättning i de nio studerade länderna var 7,18%, vilket är ekvivalent med mer än 36 miljoner människor med funktionsnedsättningar som i stor majoritet diskrimineras vad gäller tillgång till utbildning, hälsa, arbete, kultur, sport och därmed i alla områden av livet. Om denna är situationen för personer med funktionsnedsättning av båda könen, hur ser situationen då ut för kvinnorna?

Det är samma asymmetriska, orättvisa, ojämsställda och nedvärderande relationer som kan etablera sig mellan personer utan funktionsnedsättning och personer med funktionsnedsättning. På så vis är kvinnan med funktionsnedsättning dubbelt så

diskriminerad och sårbar, genom att vara kvinna och dessutom ha en funktionsnedsättning.

Vad kommer kvinnan med funktionsnedsättning, under rådande förhållanden, att behöva möta framöver, nu när vi befinner oss vid slutet av det nya århundradets första decennium? Hon är dubbelt sårbar: hon är kvinna och hon måste leva med en funktionsnedsättning. Hon befinner sig på en nivå av underlägsenhet och av begränsande ojämlikhet som kan relateras både till kvinnor utan funktionsnedsättning och män med funktionsnedsättning.

Svårigheter med att bibehålla ett högt självförtroende

Fortfarande idag, utan att vara medvetna om det, är människor låsta i sitt sinne på olika hierarkiska nivåer och personer behandlas olika om man är kvinna eller man och om man har en funktionsnedsättning eller inte.

Dessa asymmetriska maktrelationer gör både att familjen och partners generellt antar dominerande positioner där kvinnor med funktionsnedsättning ofta blir kvar i en total underlägsenhet, och att det existerar en negativ syn på olika projekt och skydd för kvinnor. Under dessa omständigheter är det ytterst svårt att bibehålla ett högt självförtroende eftersom den diskriminerade personen börjar betrakta situationen som "normal".

Konventionen för personer med funktionsnedsättnings rättigheter, skapad inom ramarna för FN (Förenta Nationerna), säger att "kvinnor och barn med funktionsnedsättning ofta, både utanför och i hemmet, löper en ökad risk för att bli utsatta för våld, skador, missbruk, övergivenhet, försumlighet, dålig behandling och exploatering" och fastslår att varje stat med anledning av detta ska vidta åtgärder för att försäkra sig om att man till fullo kan leva i enlighet med mänskliga rättigheter, grundläggande friheter och för att säkra optimal utveckling samt framsteg och makt åt kvinnor.

Avsikten med åtgärderna är att garantera att utövandet och utförandet av konventionens mänskliga rättigheter och grundläggande friheter såväl som införandet av lagstiftning och effektiv politik som fokuserar på kvinnan och på barndomen, för att försäkra sig om att fall av exploatering, våld och misshandel mot personer med funktionsnedsättning upptäcks, utreds och till slut döms, har blivit underteckande och bekräftade av majoriteten av alla stater. Trots detta fortsätter våldet och diskrimineringen, och fallen som anmäls och döms är bara toppen av isberget.

Fokus på familjen

Endast en ökande kvinnlig självständighet är kapabel att generera förändringar i familjelivet, men för en kvinna med funktionsnedsättning är denna övergång mycket mer komplex.

I Latinamerika och Karibien kan man säga att det inte är ovanligt att det rör sig om extremiteter då kvinnor som lever med funktionsnedsättning förnekas rätten att ha sexuella relationer och att bli mödrar, eller då barn som föds med en funktionsnedsättning dödas, precis som i Mellanöstern.

Hur som helst, eftersom kvinnor med funktionsnedsättningar inte är "vackra" eller kan stoltsera med "perfekta kroppar", anses ofta dessa kvinnor inte vara kapabla att bli älskade eller att ha familj, och än mindre uppfostra sina barn. Om man har någon typ av funktionsnedsättning placeras man inte i kategorin "kvinnligt prydnadsföremål", som ännu idag befrämjas i vår kultur från tv och filmer.

I majoriteten av våra länder har kvinnorna inte fått information om sina sexuella och reproduktiva rättigheter, och rättigheten att vara mamma har särskilt förnekats.

Att definiera och stärka de befintliga förmågorna borde vara den främsta arbetsuppgiften i varje familj; föräldrar, syskon, partners. Här måste även lärare, läkare, rehabiliterare, socialarbetare osv. hjälpa till.

Arbetsintegration

Enligt den tidigare nämnda studien, som utfördes i nio länder i regionen, har 44 % eller nästan 16 miljoner av invånarna någon sorts funktionsnedsättning en del av den ekonomiskt aktiva befolkningen, eller närmare bestämt arbetsföra och har viljan att arbeta (PEA).⁹ Tyvärr är arbetslösheten bland dem 77.73%, vilket innebär att 12 miljoner människor är påverkade, något som är särskilt tydligt i Costa Rica där nästan 95% av de funktionshindrade som tillhör PEA var arbetslösa eller undersysselsatta år 2000.

Bara 11% av de personer med funktionsnedsättningar i detta område når en sekundär nivå, dvs. runt 4 miljoner skulle kunna sköta ett arbete från hemmet, om de hade haft rätt teknik, eller jobba hemifrån med hjälp av telefoni. Detta verkar dock inte vara genomförbart på kort sikt.

Kvinnliga innehavare av funktionsnedsättning i Latinamerika har inte på flera århundrade kunnat åtnjuta en rättvis tillgång till arbete, då detta både skulle kräva en rättvis tillgång till sjukvård och utbildning, såväl som utövandet av civila och övriga rättigheter. Endast på det sättet kan dessa kvinnor till fullo medverka i samhället och bidra till den socioekonomiska utvecklingen. Den negativa uppfattningen och fördomarna som råder i samhället kopplar ständigt samman funktionsnedsättning med inproduktivitet och beroendeställning, som även associeras med offentlig och privat välgörenhet.

Osynlighetsgörandet, vilket innebär dubbel eller multipel diskriminering, är ytterligare en sak kvinnor med funktionsnedsättning måste uthärda och som i större utsträckning än för männen hindrat eller försvårat deras plats i arbetsvärlden.

Att bli ansedd som "halvkvinna" eller som "icke-kvinna" på grund av sin funktionsnedsättning medför även att man ses som "halvperson" eller "icke-person". Detta kan vara orsaken till varför INGEN tillgång till anständiga jobb finns eller till hierarkin.

⁹ *Población Económicamente Activa*: En ekonomisk term för att beskriva personer som arbetar eller är arbetsföra.

En funktionsnedsättning drabbar kvinnan direkt eftersom hon är mer exponerad för faktorer som orsakar funktionsnedsättning, som uttorkning, svält, miljökontaminering i form av damm, bly och pesticider, stress, för mycket ansvar, arbetsbelastning, depression osv. och för faktorer som innebär uteslutning från vissa moment som att studera, söka jobb eller starta något litet företag.

Kvinnor med funktionsnedsättning, även om de skulle kunna anta rollen som "hustru och mor" och endast vara "hustru och mor", är inkompleta personer som sällan känner sig lyckliga. Detta beror på att vi inte är födda för att enbart vara hustrur och mödrar utan för att även vara hustrur och mödrar, förutom att sköta den uppgift vi tycker allra mest om att utföra och som ger oss en ekonomisk frihet som tillåter oss att få det vi vill ha utan att behöva be om tillåtelse, som om vi var barn för evigt.

Att samexistera med funktionsnedsättning

Nivån av en funktionsnedsättning mäts inte i en persons fysiska och psykiska gränser, utan genom sättet på vilket hon kan interagera med sin omgivning. Det är ytterst svårt att acceptera sig själv och att leva med en funktionsnedsättning om man t ex är förlamad och inte har tillgång till en rullstol.

Att leva med en funktionsnedsättning går långt bortom acceptans och anpassning. När det andra decenniet av detta århundrade inleds kommer miljontals latinamerikanska kvinnor med funktionsnedsättning att utgöra en del av den väldiga armén av fattiga som bara blir ännu fattigare. Det är inte möjligt att glömma att detta med en obeskrivlig kraft kommer att slå mot dem som inte anses vara produktiva, som aldrig varit eller kommer att bli: det faller på dem som ändå inte räknas. Det värsta som kan hända dem är inte att exploateras, som arbetare eller till och med sexuellt, utan att exkluderas och ignoreras.

Det finns länder i vilka man redan har sett resultat i detta avseende men det krävs ett paradigmskifte, som dock väldigt långsamt börjar infinna sig. I andra delar av världen sker detta med full kraft. Vårt Amerika, som Martí (kubansk poet, författare och aktivist) benämnde alla länder söder om Rio Grande, kan inte fortsätta att vara utanför denna globala riktning.

Litteraturförteckning

La pobreza asociada con discapacidad crece al compás de la crisis global.
<http://www.riadis.net> .21/09/09

Telecapacitados: Teletrabajo para la inclusión laboral de personas con discapacidad. Sonia Boiarov, Colección Temas de Derecho Nº 2. Teletrabajo, para subordinación y dependencia laboral. Editorial ERREPAR Marzo/2009

Materiales del VI Encuentro Iberoamericano de Familia, convocado por la Red Iberoamericana de Trabajo con las Familias, la Federación de Mujeres Cubanas (FMC), el Fondo de Población de las Naciones Unidas y la Organización Mundial para la Familia, celebrado del 13 al 16 de septiembre de 2005, La Habana, Cuba

Conferencias ofrecidas por Silvia Mirta Valori

<http://www.silviamirtavali.com.ar/conferencias.htm>

Artículo de Juan J. Priego en el Semanario El Observador
<http://www.elobservadorenlina.com/content/view/634/1>

Lika villkor för kvinnor med funktionsnedsättning i Nicaragua

Guadalupe Sánchez Blandón

Översättare: Lina Wendle

Från min synpunkt är en av de största utmaningarna för paradigmskiftet förändringen av attityder och synen inför både samhället och kvinnor med funktionsnedsättning. Man bör öka medvetenheten och hjälpa till med att stärka kvinnor med funktionsnedsättning eftersom de är människor med mänskliga rättigheter och bör betraktas som medborgare med lika villkor och möjligheter. För att uppnå detta är det nödvändigt att behandla denna kvinnliga befolkning som medborgare med fulla sociala, politiska, juridiska och kulturella rättigheter och infoga dem i alla nationella program och projekt.

En av de stora utmaningarna som finns är öka lyhördheten och medvetandet hos de styrande, offentliga tjänstemännen och allmänheten för att kvinnor med funktionsnedsättning ska kunna få tillgång till sina rättigheter. Deras rörlighet begränsas på grund av bristen av tillgänglighet av t.ex. ramper, lämpliga villkor i kollektivtrafiken, rehabiliteringscenter, tillgång till turistattraktioner och kultur, medier och audiovisuella hjälpmedel. Alla dessa brister är hinder som måste brytas, eftersom det begränsar deras anknytning till det politiska, sociala, yrkesmässiga, fritid, kulturella och personliga livet.

Det är viktigt att arbeta för att öka medvetenheten bland de politiska partierna för att de ska förstå vikten av att kvinnor med funktionsnedsättning har ett politiskt deltagande på maktarenorna, antingen som ministrar, parlamentsledamöter, domare, borgmästare, kommunfullmäktige osv.

Det är angeläget att det i varje kommun finns en yta för rekreation och fritid där kvinnor med funktionsnedsättning kan praktisera sina talanger och förmågor. En sak som oroar mig mycket är att många äldre kvinnor med funktionsnedsättning är fullständigt försummade, lider av sömnlöshet, ensamhet, hälsoproblem, stress och depression eftersom deras familjer avvisar dem eller inte ger dem någon speciell uppmärksamhet. Många gånger leder denna isolering och brist på uppmärksamhet till döden. Det är viktigt att man inrättar specialiserade centra för detta segment av kvinnor så att de känner sig nyttiga för samhället och familjen, så att de inte känner sig som en börda för samhället.

Som samordnare för den kulturella rörelsen Leonel Rugama vill jag betona att kvinnor med funktionsnedsättning har många konstnärliga talanger, förmågor och färdigheter i många hantverk, områden där de har störst deltagande är i teckning, målning, sång och dans. Vi finner också kvinnliga idrottare och vinnare i disciplinerna gång och löpning men dessa tävlingar sker endast på nationell nivå, så vi måste främja att dessa arrangemang också anordnas på kommunnivå.

Det är viktigt att kvinnor med funktionsnedsättning får komma ut på landsbygden eftersom denna del är för dem helt outforskad. Man bör fästa särskild

uppmärksamhet och därför behövs det bättre tillgång till motorvägar och vägar för att underlätta rörligheten och möjligheten att delta i olika aktiviteter. Och även arbeta för att borgmästarämbetet och andra statliga institutioner i sina program införlivar följande åtgärder:

Införa och genomföra program och projekt inom ramen för en tydlig riktning för en integrationsutveckling som säkerställer alla maktområden, tillgång till hälsovård, utbildning, rehabilitering och jämställdhet på arbetsmarknaden.

Genomföra kampanjer som syftar till att skapa arbetstillfällen för kvinnor med funktionsnedsättning.

Förhandla för att nationalförsamlingen avsätter en budget för att säkerställa pensioner och underhåll för kvinnor över 60 år med funktionsnedsättning och ensamstående mödrar med upp till två barn med funktionsnedsättning.

Utveckla strategier för utveckling, integration och respekt för kvinnor med funktionsnedsättning rättigheter genom den offentliga politiken.

Upprätta en budget avsedd för personlig utveckling, kultur, idrott, sexuell och reproduktiv hälsa som riktar sig till barn, ungdomar och kvinnor med funktionsnedsättning.

Ta bort skatten på varor och egendom för kvinnor med funktionsnedsättning som är ensamstående mödrar.

Utveckla ett utbildningsprojekt som riktar sig till ungdomar och unga kvinnor.

Att staten garanterar kvinnor med funktionsnedsättning med låga inkomster sina proteser, kryckor, rullstolar, hörapparater osv.

Att man förbättrar de tekniska utbildningarna och erbjuder krediter för att kvinnorna ska kunna starta eget företag inom t.ex. skönhet, hantverk, matlagning, bageri osv. Kvinnornas bidrag till livsmedelssuveränitet. Landsbygdskvinnor i Syd... och i resten av världen.

Miljö

Kvinnors bidrag till livsmedelssuveränitet.

Jordbrukskvinnor från Syd...och resten av världen

Mariana Viera Cherro, Patricia Gainza.

Översättare: Lillemor Andersson

“Landsbygdskvinnorna spelar en fundamental roll inom livsmedelsproduktionen det är kvinnorna som producerar 70% av hushållens livsmedel i utvecklingsländerna och 50% på global nivå. Trots detta, påverkar fattigdom, hunger och brist på professionellt erkännande på ett mycket betydande sätt, kvinnor på landsbygden i hela världen, något som helt och fullt har uppnåtts genom bristande jämställdhet avseende möjligheter”
Via Campesina, 2003

Den här artikeln avser att dela med sig av de insatser för matsäkerhet som genomförts för landet av Uruguays landsbygdskvinnor¹⁰, med insikt om att utöver den nationella egenarten, anknyter denna kraftansträngning till andra som presterats av hela världens landsbygdskvinnor, vilka kämpar mot koloniseringen av den egna jorden, kropparna och kulturen.

I Uruguay har den kvinnliga landsbygdsbefolkningen speciella karaktäristika. Även om det för landet som helhet, sedan årtionden råder en demografisk balans mellan könen är antalet kvinnor klart mindre än hälften av befolkningen i landsbygdsmiljön medan de för övrigt befinner sig i majoritet tillhör högre åldersgrupper. Detta illustrerar det starka urvalet i utvandringen från landsbygden, vilket i sin tur är en konsekvens av Uruguays produktiva struktur som är inriktad på boskapsskötsel och inom den ramen finns få arbetsmöjligheter för kvinnor. Den information som finns visar för övrigt att kvinnor i landsbygdsmiljö är fattigare än män med avseende på erhållna förmåner som t.ex. Necesidades Básicas Insatisfechas, NBI (Otillfredsställda basbehov.): bostad och dricksvatten. Ökningen av hushåll som styrs av kvinnor samt antalet kvinnor som lever ensamma, tillåter oss beträffande detta bekräfta att de befinner sig i ett tillstånd av hög strukturell sårbarhet, vilket utgör en del av bristen på jämställdhet i relationerna mellan könen (Vitelli, 2005).

¹⁰ (“Rural- eller landsbygdsbefolkning”.) Den beteckning som har använts för att beteckna så väl män som kvinnor vilka bor och arbetar på och av landsbygden, är ”landsbygdsbefolkning”. Vi föredrar detta begrepp och inte andra som ”bönder”, fastän de även skulle kunna karaktäriseras på detta sätt (Det pågår diskussioner om huruvida det är korrekt att använda begreppet i det här fallet, men vi anser att det inte hör till ämnet att ta upp denna diskussion här).

Vi ser genus som en analyskategori som tillåter oss att undersöka bristen på symmetri i samhällets maktfördelning, på samma sätt som kategorierna ras, etnicitet och social klass.

Inom området produktion är kategorin genus användbar eftersom fördelning efter genus har sina rötter i själva produktionen:

”... arbetsdelningen mellan könen kan i sig inte analyseras; den måste förstås som en del av en bredare modell, eller som ett system för produktion, konsumtion och distribution strukturerat utifrån kön. Följaktligen står begreppet könsrelaterad arbetsdelning, om man utvecklar det på detta sätt, mot begreppen ’produktionssätt’ och ’social arbetsfördelning’...” (Stølen, 2004, 164)

Ett tydligt exempel i denna riktning är att, trots att kvinnorna genomför en betydande del av de produktiva uppgifterna inom familjejordbruken, får de i de flesta fall varken socialt eller ekonomiskt erkännande, eftersom de inte visar upp sitt arbete på marknaden på ett direkt sätt. Det existerar också föregående kulturella begränsningar som avgör denna brist på erkännande och värdering, huvudsakligen könsstereotyper, vad en bestämd kultur definierar som ”arbete” och vad som definieras som ”könsbestämt arbete”.

Den underordnades makt... som inte är underordnad makt

”Kvinnorna har de underordnades makt, de dominerades. Utifrån specialiseringen inom en snävt gränsad del av livet och världen, upptäcker och utvecklar de sin styrka... Den kvinnliga makten är könsbestämd, en kvinnornas socialgrupp. Varje kvinna utvecklar den på ett särskilt sätt, liksom alla förtryckta. Maktpotentialen finns i det som förtryckaren beviljar. Under dominans är de förtryckta och sålunda mäktiga, därför att de har det som saknas, och samtidigt behövs. De attribut som anses vara maktens innersta väsen” (Lagarde, s/d: 12)

Trots att de befinner sig i en socialt, kulturellt och ekonomiskt sårbar situation, har landsbygdskvinnorna i Uruguay stor makt, därför att de, som i större delen av världen, har en central roll i produktionen, bearbetningen och beredningen av livsmedlen. Denna roll har agroindustrin, som är maskulin i ordets verkliga betydelse, försökt tränga undan.

De genmanipulerade grödorna kom in i Cono Sur (Södra Konen) och förändrade begreppen inom produktion och konsumtion: livsmedlen övergick till att vara ett kommersiellt objekt och trängde på så sätt undan dess fundamentala roll som födoämnen –liksom även befolkningarnas och kulturernas levebröd. Dessutom åtföljdes de av ”teknikernas” kunskaper vilka lagt sig till med en maskulin lärdom, som inte hörsamma ifrågasättanden. Koncentrerade på icke ifrågasatta eller utvärderade tekniska kriterier, som försöker tvinga på familjejordbruken agroindustrins kriterier (de som fortfarande finns, fastän många småjordbruk med få hektar på den uruguayanska landsbygden redan är sålda för att övergå i agroindustrins vidsträckta domäner), och detta huvudsakligen inom det som rör utsäden.

”- Vi hade i början – i 24 år har vi haft gården -, alla fröer och utsäden hemmaproducerade. Vi klarade oss med våra egna utsäden. Men därefter

började vi med hybrider som skulle vara bättre...! Och det som man har förlorat är husets egna utsäden! Då, när jag började gå till skolan [Escuela de la Sustentabilidad], började jag förstå... allt som vi hade förlorat, men som kvinnorna bråkade om fröerna. Där nästan började jag inse att vi måste återgå till det gamla, det vi gjorde hemma och som inte kostade oss något. Nu är det jättedyrt ... Jag började förstå det här i Rio.

När ändrade ni utsädet?

För ungefär åtta år sen. Dessförinnan framställde vi det själva.

Och det fungerade för er?

Ja, det fungerade bra för oss, men sen kom teknikerna och sa till oss 'det här är bättre', du kommer att producera mer..., och man skulle ändra och ändra och nu vill jag inte mer. För förutom att de är jättedyra, är jag tvungen att köpa tomat till drivhuset och 200 dollar bara för fröerna. Man har inte pengar att köpa frö och kan inte producera. Maken och jag lade dem i en kasse. Varje dag lade vi dem i solen och när de var torra nog bankade vi dem och om det var vind lade vi dem i blåsten för att det lätta skulle flyga i väg och lämna fröerna kvar. Nu hittade maken en blomkålssort och den har vi här för att samla frö och se om vi ska kunna så, men det är ju mycket svårt.

Och i ert område finns det producenter kvar som framställer fröer?

Ja, maken till en av mina kusiner har egna fröer. Vi planterade squash och från stammen tog vi frö. Men inte numera. Vi måste köpa allt".
(Producent, central medlem inom nätverket Red de Grupos Rurales del Uruguay)

Naturligtvis vänder sig detta tekniska kunnande till männen på landsbygden; kvinnorna brukar inte vara direkta mål för deras resonemang. Detta ställer dem åt sidan vad gäller nödvändig information när det är dags att ta beslut och undan för undan lämnas de utanför "denna" kunskaps kretslopp. Parallellt återtar de dock en privilegierad plats, där de kan se på vissa processer med distans och på ett kritiskt sätt.

Som man påpekar från GRAIN (2009) har experimentcentra, universitet och skolor gjort anspråk på årtusendets kunskap anknuten till jordbruk, och det har skapat en homogenisering av grödorna och på samma gång en homogenisering av tänkandet. I detta sammanhang uppfann man begreppen "extension" och "överföring", för att göra klart att man skapat kunskapen på särskilda platser –mycket begränsade - och att resten av planeten borde ta emot den passivt.

Kulturellt belägen kunskap

Den kunskap som har överförts från generation till generation genom de dagliga sysslorna, utgjorde ett antaget kulturellt legat, ett "kunna göra" som förstärkte banden till familjen och personerna med sina kulturella rötter; det utgjorde en del av familjens och kulturens socialisering.

”Tidigare planterade man säd på gården (vete, majs, solros). Det var ett litet jordbruk på 25 kvadrat. Tidigare uppfostrade vi barnen i det här. Det var det vanligaste och det var roligt. Det var fint. Och detta förlorade man”. (Producent, central medlem inom nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales de Uruguay)

“Min far skalade av hyllet på kolven och tittade på majsens. Fanns det ett litet hål, så tog han bort det majs-kornet med spetsen på kniven. Han tog bort det fula. Han producerade den bästa majsens. Också med frö från squash, melon, vattenmelon, persilja, morot. Han gjorde allt det. Efter det lade han och min mor majsfröerna på tork”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales de Uruguay)

”- Vem lärde dig att bereda frö?”

Min make

Och honom?

Mamman. Han uppfostrades utan far.

Och ni, lär ni ut det till någon?

Till ett barnbarn som bor hos oss. För den andre for i väg för att jobba, men till den lille, han gillar det”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales de Uruguay)

Den kunskap som krävs för att föra vidare en genmanipulerad produktion förutsätter till skillnad från detta, distansering: kulturell och social. Det är ju inte fäderna eller mödrarna som kan överföra den kunskapen, den överför ”teknikern”, eller förpackningen, bägge är relaterade till de multinationella företagens produktiva anbud.

Försvaret för den kunskap som man överförde från generation till generation förverkligas på flera sätt: genom mer synliga aktioner, som protester, uppror, oroligheter eller ödeläggelse av skördar, det sätt Via Campesinas kvinnor använde, när de förstörde en plantskola för celulosaindustrin Aracruz, 2006 och en plantering för Stora Enso, 2008. Man kan också engagera sig genom dolda former av motstånd som bojkott mot ett företag eller dess produkter; eller man kan göra dagligt motstånd i sin vardag:

”Jag försvarar inte teknikerna, men jag tror att de har några bra saker. De har kunskapen och vi måste lära av dem. Det vi inte kan göra, är att låta dem dominera”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales del Uruguay)

En form av motstånd som landsbygdskvinnorna i Uruguay utvecklar, är att bevara en jordlott som används till organisk odling för familjekonsumtion i förvissning om att organiskt odlade livsmedel är till fördel för familjemedlemmarnas hälsa så väl som ekonomi.

”Jag tror att det här går man med på (att kvinnorna bevarar organiska jordlotter för familjeproduktion) för att kvinnorna har känsla för hälsan, för att sköta om familjens hälsa. Det finns också folk som har odlingar för att sälja, där de tillsätter giftiga bekämpningsmedel och andra där de inte tillsätter det. För det finns också folk som säger 'det är möjligt att allt dör för mig, om jag inte tillsätter giftiga bekämpningsmedel', eller att folk inte köper det eftersom det inte ser bra ut”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales del Uruguay)

Beredningen av fröer och utsäden: kunskap och familjetradition

En annan sorts motstånd har varit att fortsätta producera egna utsäden och fröer och byta dessa med andra producenter, kvinnliga såväl som manliga. Fastän storbolagens dominans gör att några av dessa fröer redan är nästan omöjliga att bevara, kan man emellertid fortfarande samla in andra, bereda dem och byta med varandra. Att göra detta kräver kunskap, tid och arbete för kvinnornas del.

”Jag bevarade utsäde från vit majs för exakt sexton år sen... om det finns några producenter som har hela sitt jordbruk organiskt, men man kan räkna dem på ena handens fingrar... Ibland vänjer sig folk till bekvämligheten, för det tar sin tid det här och för med sig mycket arbete. Så folk spenderar och köper behandlat utsäde och sår det direkt. Detta tar bort jobbet med att behandla, men man betalar också, för det gör dig fattig och du kan ju göra allt utan nån kostnad alls. Det är svårt att ha en massa pengar tillgängliga för att gå och köpa utsäde. Du behöver dem för andra saker, för att äta eller för medicin”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales del Uruguay)

Urvalet och bearbetningen av fröer och utsäden kräver en rad noggranna ”kulturella arbetsuppgifter” som kvinnorna skildrar:

”I vårt fall är det paprikafrö som vi bevarar. När man samlar in paprikan, tittar man på plantan och man tittar på frukten. Den ska inte ha någon fläck eller hål för om den har det kan det vara att den har mask. Fröerna lägger man på tork i solen”. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales de Uruguay)

”Och så finns det andra, som du lägger i salt. Min mor gjorde det och nu gör jag det också. Eftersom det inte finns nån stor grönsaksodling hemma, lägger jag dem jag samlar in på det sättet, för att de ska andas. Sen i solen tills de är torra. Tre eller fyra dagar. Under dagen, till kvällen tar jag in dem och sen i en strumpa, för att de ska få luft och sen i en glasburk. (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales d Uruguay)

”Tidigare konserverade man alla, numer bara några, som squashens, som jag samlar in och torkar. Tidigare åt vi dem så, för man säger att de är mycket bra. Och sen några andra lätta, som de från lök eller mate. (Producent, central medlem i föreningen Asociación de Mujeres Rurales de Uruguay)

”Jag har en son som bor hos mig, som också arbetar med frö. Lökfrö har han och säljer till alla grannarna. Han producerar många kilon: från lök och paprika. Han

köper inte frö, han tar dem från paprikorna, de finaste, eller lämnar en fåra eller säng som inte är till försäljning och den lämnar han att mogna och sen tar han vara på fröerna. Samma med sötpotatisen. Han lämnar dem och om han byter sort av sötpotatis, så byter han med en granne som har en annan, men han korsar inte. De flesta i området köper hybrider, de är dyra men man köper ändå, jag vet inte.

Varje process i arbetet med fröer är mycket komplicerat, tar mycket tid och mycket arbete. I min sons fall, är det min svärdotter som arbetar med fröerna... Min svärdotter samlar in dem och låter dem torka ordentligt, det är en jobbig uppgift, så lägger hon alla i en burk och efter allt detta, lägger hon dem i en kasse eller i ett ämbar och de som inte verkar bra lägger hon i vatten för att tvätta dem. Sen lägger han alla i vatten och de som är bra stannar på botten. Hon silar dem i en säckvävspåse och sprider ut dem för att de ska torka. Det kan vara på ett gammalt lakan eller en gammal duk..., för de får inte vara fuktiga. Och sen lägger hon dem i buteljer eller urnor. Det är som när man köper". (Producent, central medlem i nätverket Red de Grupos de Mujeres Rurales de Uruguay)

"Kulturarbetet" som man preciserar för behandlingen av fröer och utsäden svarar mot en kunskap som man lär sig genom att utföra den (Ingold, 1997) för det är en del av den kultur i vilken personerna socialiseras. På så sätt att den kunskap som en generation överför till nästa inte är en kunskapsmassa, utan en "education of attention" ("utbildning genom uppmärksamhet") (Gibson 1979; i Ingold 1997) i vilken kunskapen är kulturellt belägen och i detta sammanhang har förnyelse och improvisation del i inlärningsprocessen.

Risken att förlora landsbygdskulturens traditionella kunskap och i synnerhet bearbetningen och behandlingen av fröer och utsäden, ses av landsbygdskvinnorna som ytterligare ett exempel på likgiltighet, okunnighet och nedvärdering landsbygdskulturens former. Uppgiften att synliggöra och bevara inhemska fröer och utsäden, med kunskap om den beredning som det innebär, är ett sätt att försvara matsuveräniteten. Världens landsbygdskvinnor för denna uppgift framåt.

Bibliografi

GRAIN (2009) La agricultura: sus saberes y cuidados" I: Revista Biodiversidad, N° 59, januari. Tillgänglig på: <http://www.grain.org/biodiversidad>, pp. 4-7.

Ingold, Tim (1997) "Eight themes in the anthropology of technology". I: Social Analysis, N° 41 (1), mars. London.

Lagarde, Marcela (1997) "La sexualidad". I: Los cautiverios de las mujeres: madresposas, monjas, putas, presas y locas, UNAM, México, pp. 177-211.

Stølen, Kristi Anne (2004) "La decencia de la desigualdad. Género y poder en el campo argentino". Editorial Antropogafia, Buenos Aires.

Vitelli, Rossana (2005) Situación de la mujer rural: Uruguay, FAO, Santiago de Chile.

Försvaret av vattnet i Uruguay. Dåtid, nutid och projektion

Ana Domínguez

Översättare: Verónica Ferreira

“Folkomröstningen om vattnet var en seger mot rädslan. Den allmänna opinionen i Uruguay fick en bombning av utpressningar, hot och lögner. Genom att rösta för privatiseringen av vattnet skulle vi lida av ensamhet och bestraffning och döma oss själva till en framtid av avloppsbrunnar och illaluktande pölar. Förnuftet har segrat. Folket har röstat och därigenom bekräftat att vattnen, en knapp och ändlig naturresurs bör vara en rättighet för alla och inte enbart en fördel för de som kan betala. Folket har också bekräftat att de inte suger på tummen i vetskapen att förr snarare än senare i en törstande värld, kommer vattenreserverna att vara lika eller mer eftertraktade än oljereserverna. De fattiga länderna, men rika på vatten måste lära oss att försvara oss. Det har nu gått mer än fem sekel sedan Columbus, hur länge till ska vi fortsätta byta guld mot speglar?”

Eduardo Galeano

Processen att bygga upp en heltäckande bild av ämnet

Inför privatiseringsprocesserna av de vesäntliga tjänsterna på en global-, regional- och nationell skala, var det som “Comisión Nacional en Defensa del Agua y la Vida (CNDAV)” (Nationella kommissionen för försvaret av vatten och liv) bildades i Uruguay under året 2002, som kärnade i sociala organisationer, fackföreningar, politiska partier, grannar, akademiker och miljöorganisationen “REDES”- Jordens vänner och Programmet ett Hållbart Uruguay, för att presentera ett politiskt förslag som alternativ till privatiseringen. Det är anledningen, med objektivet att använda de direkta demokratiska mekanismerna föreslås en folkomröstning för att reformera republikens grundlag, med effekten att kunna försvara vattenreserverna och försäkra att reningstjänsterna och tillgången till dricksvatten skulle finnas med i densamma som en grundläggande mänsklig rättighet. Det efterlyses också att förvaltningen av vattenresurserna ska vara delaktig och baseras på hållbarhetsprinciper där man väljer vattendelare i områden som ska hanteras. Fem år efter grundlagsreformen är det nödvändigt att analysera aktionen som en social rörelse. Den politiska aktionen visade att CNDAV var en enskild händelse för landet och en referens på världsomfattande nivå, inte enbart för sina postulat som var hållbara utan även för den typ av strategier som användes för att utveckla det som kom att kallas Kampanj till försvar för vattnet.

Bland annat turnerade man i landet och höll seminarier, workshops för att jobba med de teoretiska aspekterna av förvaltningen av vattenresurserna och praktiskt angående de specifika territorier där man identifierat potentialitet och restriktioner i lokala avrinningsområden för att nå en hållbar utveckling. Å andra sidan bildade man allianser med folkrörelser och miljöorganisationer som kämpade för vattnets försvar som en kollektiv nytta på regional- och internationell nivå, med deltagande i olika

instanser, bland dem "Foros Sociales Mundiales" (Globala Sociala Forum) vilket möjliggjorde intensiva debatter. Det är intressant att lägga märke till att CNDAV organiserade sitt arbete i kommissioner bestående av personer från olika områden vilket ledde till en förstärkning av temat förvaltning av vattnet, genom olika kunskaper och det möjliggjorde att arbetet skulle bli förståeligt genom hela landets befolkning vilket är en av de verktyg som resulterade i framgången av vattenförsvaret.

Resultat av deltagandeprocesserna

Bidraget från olika synvinklar över vattentemat har utan tvekan berikat det politiska arbetet av CNDAV, vilket har lett till de uppnådda resultaten: i oktober 2003, lämnar man in 282.000 underskrifter till parlamentet för folkomröstningen om grundlagsändringen som utfördes året efter, tillsammans med de nationella valen. Det är på detta sätt som man kom till den 31 oktober 2004, när befolkningen i Uruguay uttryckte sin vilja i valurnorna där grundlagsändringen fick stöd av 65% av befolkningen. I och med det räknar numera Uruguay med ett tillägg i paragraf 47 i grundlagen (i avsnittet Rättigheter, skyldigheter och garantier) vilken har en mängd aspekter som använts som referens av andra globala rörelser för vatten, eftersom det inkluderats miljö rättigheter genom direkt demokratin. Som erkännande för de uppnådda resultat av Uruguays befolkning är att de sociala rörelserna på global nivå firar blå oktober, med flertalet aktiviteter för att propagera behovet av att försvara vattnet som en mänsklig rättighet och dess ledning av staten och samhället.

I den godkända grundlagstexten anses att Den nationella vatten- och reningspolitiken bör vara baserad på: den territoriella miljöordningen, bevarande och försvar av miljön och restaurering av naturen och en hållbar förvaltning solidarisk med framtida generationers vattenresurser och konservering av vattencykler som ingår i allmänna intressen. Och med hänsyn till deltagandet och territoriet fastställdes att det blir användarna och civilsamhället som kommer att delta i alla instanser av planering, förvaltning och kontroll av vattenresurserna, avrinningsområdena fastställdes som basenheter.

Efter att grundlagsändringen godkändes, genom lagförslaget 2005-2010 bildas Rådgivande kommitté för vatten och sanitet (COASAS) och Nationella Direktionen för vatten och sanitet (DINASA) av Ministeriet för bostäder, markanvändning och miljö (MVOTMA) som verkställer förekomsten av en mer omfattande koordination i den Verkställande Makten och försäkringen av befolkningens deltagande. Deltagandet av de sociala organisationerna blev institutionaliserad i COASAS, i sin rådgivande roll var det som projektet med den tvingande lagen i paragraf 47 i grundlagen utarbetades, den analyserades av regeringen och godkändes slutligen av parlamentet den 15 september 2009.

I detta projekt av godkänd lag presenterades vattenpolitiken, som inkluderar området för vattnet, förvaltningen av avrinningsområdena och integreringen av vattencykeln. I förändringsprocessen introducerades modifieringar relativa till kompetensen av några teman inom institutionella organisationer i Staten.

Genom ansvarslagen överförs från och med januari 2008 kompetenserna av vattenresurser från Hydrografiska Nationella Direktionen i Ministeriet för transport och

offentliga arbeten (MTO) till DINASA av MVOTMA eftersom man vill uppnå en förening av övervakningen av kvaliteten och mängden vatten inom samma ministerie. Från och med föreningen av förändringar marknadsfördes bildandet av Kommittén för avrinningsområdena för förvaltning av vattenresurserna. Ett exempel, det existerar en avrinningskommitté i Laguna de Rocha, med deltagande av ett flertal aktörer som uppmuntras till alternativt tänkande på hur förvaltningen av avrinningsområdet ska ske.

Deltagandet av kvinnor i försvaret av vattenresurserna

Det är anmärkningsvärt att i alla instanser av CNDAs arbete är deltagandet av kvinnor mycket intensivt beroende av rytmen för analyser och utvecklandet av aktiviteter. Genom den historiska utvecklingen har kvinnor traditionellt ägnat sig åt försvaret och förvaltningen av vattenresurserna, vilket har flertalet förklaringar bland annat betydelsen av vård och bevarandet av mänskliga grupper, med hänsyn till att vatten är en väsentlighet för livet.

Det bildas därmed genom tiden en treenighet: vatten- liv- kvinna där kombineras flera sinnesstämningar, känslor, energier och framförallt behovet att bevara framtiden.

Det är så som kvinnor från olika fackföreningar, kooperativ, miljöorganisationer, grannar i landsbygden och städerna, pensionärer, akademiker fann i denna sociala rörelsen en plats där det främjades en annan vision på vattenresurserna som gemensam och offentlig rätt och som en mänsklig rättighet, i motsats till visionen som vara som föreslagits av de transnationella vattenföretagen med verksamhet i landet, det möjliggjorde återförändring till Staten det som redan privatiserats.

Därför genererade talet som skapades från rörelsen, i kontakt med andra rörelser, en ny avsikt som inte enbart var ett återtagande av en kollektiv nyttighet utan även skapade ett nytt kreativt och målmedvetet deltagande. Rörelsens områden är mycket rymligare och rikare än de traditionella områdena, det är därifrån man för debatten och ger förslagen för att avancera mot konsolideringen av nya etapper att uppnå, med samverkan av olika kunskaper. Det är kanske en av de mest intressanta strategierna, därför att det är genom denna process som hundratals människor från alla departement som mobiliserade sig i försvar av vattenresurserna kunde göra en avläsning av syntesen i sina territorier. Från ett kunskapssystem där kvinnor med sina omfattande erfarenheter samarbetade, med visioner från olika områden, skapades en dynamik i sig intressant. Dessutom föreslogs att vattenavrinningsområdena skulle i sig anses som operativa områdesenheter och att man skulle ge prioritet till användning av vattnet genom regioner, avrinningsområden eller delar av dem, högst prioriterat försörjning av dricksvatten till byarna. Detta tema är avgörande för kvinnor med tanke på betydelsen av användningsprioriteten.

En annan av frågeställningarna är angående medverkandet av befolkningen i förvaltningen, därför framhävs att användarna och civilsamhället ska delta i alla leda av planering, förvaltningen och kontroll av vattenresurserna, där finns en utmaning i form av utbildning av befolkningen i miljökriterier. Det grundas i att befolkningen bör ha flera glasögon för att läsa verkligheten och framförallt bör ha fler verktyg för att förstå möjligheterna och begränsningarna i sina egna territorier för att kunna uppnå

en passande förvaltning av desamma, därför bör man uppnå en bildning genom att diskutera principer och relativt innehåll till en hållbar miljö.

Ett annat intressant tema är principen för hur tillhandahållandet av dricksvatten och rening bör göras som föregår skälen till social och ekonomisk ordning. Och en annan solidarisk frågeställning var: lagen med en genomröstning av tre femtedelar av senatens och ledamöters röster kan tillåta leverans av vatten till annat land i det fall då det inte finns tillräckliga resurser i det landet av solidariska anledningar. Vi bör inte glömma att det är ett oftare återkommande problem genom de klimatiska förändringar som sker globalt.

Projektet med lagregler i del 2 av Republikens Grundlag samlar pelarna i grundlagsreformen, vilket gör det möjligt och verkligt med deltagandet av befolkningen genom bildandet av Råd. Fastställer koordinationen och Kooperationen på olika skalor för förvaltningen av vattenresurserna och fortsätter med tendensen att förena kompetensen inom Nationella Vattenpolitiken inom samma Ministerie. En annan central frågeställning fastslås i demokratiseringsprocessen av informationen gällande vattenresurserna. Men föreställer också utarbetandet av en Nationell Plan för Vattenresurser, Miljö och Landskap, med befolkningens medverkan.

Utmaningarna som vi kvinnor ställs inför

På en global nivå är det nödvändigt att kvinnor engageras med temat vatten och territorier som det centrala, eftersom det i det långa loppet bör finnas alternativ till förvaltningen av vattenresurserna som tar hänsyn till människors och samhällets rättigheter, dessa bör främja och skydda miljön och utvecklas helt med socialt deltagande samt för att eliminera den existerande ojämlikheten mellan män och kvinnor när det gäller tillgång, förvaltning och rätt till vattenresurserna och dricksvatten.

Dessutom är det nödvändigt att erkänna att en framtid med tillgång till vattenresurser är beroende av erkännandet, respekten och skyddet av samhällen som lever i varje vattenavrinningsområde. Man bör uppmuntra skyddet, återuppbyggandet och stärkandet av de offentliga vattensystemen för att dessa ska förbättras i fråga om kvalitet och effektivitet; respektera samhällets autonomi och rättigheter gällande förvaltning av de kommunala vattensystemen i städerna och på landsbygden liksom avvisa villkoren som de internationella finansorganen med inriktning på vattenförvaltning sätter upp, så som "Red Vida" (nätverket Liv) hävdar.

Kvinnor i diverse organisationer inblandade i temat vatten, har internaliserats begreppsmässigt i debatten en serie ekonomiska, sociala och kulturella faktorer och analysen av sociala och ekologiska distributionsformer. Det finns en mängd aspekter där kvinnorna "niger" och man ifrågasätter grundligen utvecklingsmodellen byggd på pelare som nu eroderar. En utvecklingsmodell som har orsakat en mängd negativa effekter på flertalet ekosystem och på vattenresurserna. Det är kvinnorna som reflekterar intensivt över den historiska innehållet av struktureringen av vattenproducerande områden och dess strategiska betydelse för framtiden. Konsolideringen av livssystemen bör nödvändigtvis presenteras parallellt med den direkta medverkan av befolkningen, det är i detta vi kvinnor fortsätter ha en

grundläggande roll, genom motivation och engagemang i att en bättre värld är möjlig men framförallt nödvändig.

Bibliografi

Achkar, M. et al. Agua. Diagnóstico y propuestas hacia una gestión más sustentable. En: Uruguay Sustentable. Una propuesta ciudadana. Programa Uruguay Sustentable. REDES-AT. Montevideo. 2000. pp 401-449.

Achkar, M. Propuesta hacia una gestión sustentable de los Recursos Hídricos-Autoridades Autónomas de Cuencas. Programa Uruguay Sustentable. REDES-At. 2003.20 pp.

Achkar, M.; Cayssials, R.; Domínguez, A. y Pesce, F. Hacia un Uruguay Sustentable: manejo integrado de cuencas hidrográficas. Redes. AT. Montevideo. 2004. 68 pp.

Achkar, M. y Domínguez, A. La gestión del agua desde la geopolítica transnacional y desde los territorios de la integración. En: Nuño et all. La gestión de los recursos hídricos: realidades y perspectivas. Instituto Mexicano de Tecnologías del Agua (IMTA) y Universidad de Guadalajara México. México. pp 15-45

Achkar, M; Domínguez, A. y Pesce, F. La gestión del agua en Uruguay. En: Revista Estudios N° 123. Montevideo. 2009. pp 34-47

Achkar, M; Domínguez, A. y Pesce, F. La defensa del agua como recurso público en Uruguay: el caso de la Comisión Nacional en Defensa del Agua y la Vida y el plebiscito por el agua. En: Organizações e Democracia. FFL. Universidade Estadual Paulista. Marília. V.6. n.1/2. Jan-Dez. 2005. pp 35 – 50

Achkar, M; Domínguez, A. y Pesce, F. Diagnóstico socioambiental participativo en el Uruguay REDES- AT. Ed. T. Verde. Montevideo. 2004.157 pp.

Chong, Howard y Sunding, David (2006) "Water Markets and Trading", Annual Review of Environment and Resources, 31: 239-64

Comisión Nacional en Defensa del Agua y la Vida (2002) Texto de reforma constitucional. Plebiscitado el 31 de octubre de 2004.

Davis, Jennifer (2005) "Private Sector Participation in the water and sanitation sector", Annual Review of Environment and Resources, 30: 145-83

Domínguez, Ana (2007) "La complejidad en el abordaje territorial de las cuencas hidrográficas" en Nuevos enfoques epistemológicos, disciplinarios y didácticos en Geografía, Instituto de Profesores Artigas. CIP- IPA, Montevideo, pp 83-91

Domínguez, Ana. (2003) La gestión sustentable del agua en Uruguay. Programa Uruguay Sustentable. REDES-AT, Montevideo, 20 pp.

Dourojeanni, A. y Jouravlev, A. (2002) Evolución de las políticas hídricas en América Latina y el Caribe. División de Recursos Naturales e Infraestructura. Naciones Unidas. CEPAL/ECLAC, Santiago de Chile, 120 pp.

Dourojeanni, A.; Jouravlev, A. y Chávez, G. (2002) Gestión del agua a nivel de cuencas: teoría y práctica. División de Recursos Naturales e Infraestructura. Naciones Unidas. CEPAL/ECLAC, Santiago de Chile, 70 pp.

Folke, Carl et al (2005) "Adaptive Governance of Social Ecological Systems", Annual Review of Environment and Resources, 30: 441-73

Ianni, Octavio (1994). Nacao: província da sociedade global?. En: Territorio Globalizacao e Fragmentacao. Ed: HUCITEC, Sao Paulo, 77-85 pp.

Kerkhoff, Lorrae van y Lebel, Lousi (2006) "Linking Knowledge and Action for Sustainable Development", Annual Review of Environment and Resources, 31: 445-77

Liverman, Diane y Vilas, Silvina (2006) "Neoliberalism and the environment in Latin America", Annual Review of Environment and Resources, 31: 317-63

Ministerio de Medio Ambiente de España (2004). AGUA. en Guía para la elaboración de estudios del medio físico. Contenido y Metodología. Serie Monografías, Madrid, pp 321-382

Moreira, Ruy. (1998). "De la región a la red y al lugar". En: Ciencia Geográfica N°6. AGB, Bauru, 27-34 pp.

Paz, Maria y Larrain, Sara (Coords.) (2007) Integración y territorios. Alternativas para una integración de los pueblos. Cono Sur Sustentable, Santiago de Chile, 83 pp.

Querol, M. (2003) Estudio sobre los Convenios y Acuerdos de cooperación entre los países de América Latina y el Caribe, en relación con sistemas hídricos y cuerpos de agua transfronterizos. División de Recursos Naturales e Infraestructura. Naciones Unidas. CEPAL, Santiago de Chile, 125 pp.

Ray, Isha (2007) "Women, Water and Development", Annual Review of Environment and Resources, 32: 421-49

Red Vida (2003) Declaración de San Salvador por la Defensa y el Derecho del Agua. Red Vida, San Salvador, 15 pp.

Santos, Milton (1994). "O retorno do territorio". En: Territorio Globalizacao e Fragmentacao. Ed: HUCITEC, Sao Paulo, 15-21 pp.

Villagómez Velásquez, Yanga (2006) Política hidroagrícola y cambio agrario en Tehuantepec, Oaxaca. Colegio de Michoacán, México, 398 pp.

Uwe, Horing (2003) "¿Y ahora qué, Banco Mundial?", en Apoderarse del Agua: Estrategia para resolver la crisis global del agua. Paper N°5, Global Issue, Fundación Heinrich Böll.

Wolf, Aaron (2007) "Shared Waters: Conflicts and Cooperation", Annual Review of Environment and Resources, 32: 241-69

Författarinor

De medverkande kvinnorna är:

Alba América Guirola Zelaya (El Salvador)

Alba América är jordbruksingenjör (Peoples Friendship University of "Patricio Lumumba", URSS) doktorand i utbildning för utveckling (Sorbona-Frankrike), Lärare i utbildningsadministration (El Salvador-OAS). Alba har arbetat som universitetslärare i politisk ekonomi och sociologi (Nicaragua). Hon grundade gruppen "El Nixtamalero" där hon sjunger egna låtar. Har varit ordförandet av Nationella projektet "Kvinnor på landsbygden" (FAO i samarbete med El Salvadors regering) och ansvarig för Lantbruksuniversitetets planeringsenheten (El Salvador) samt, bl.a., ansvarig för forskningsprogram av Institutet för forskning, utbildning och utveckling av kvinnor (IMU-1989).

Alba är även grundare och föreståndare av Institutet för kvinnostudier "Norma Virginia Guirola de Herrera", CEMUJER

Ana Domínguez (Uruguay)

Ana är fil lic och lärare i geografi, har även en masterexamen i Latinamerikanska studier (Frankrike), är fil.dok. i geografi (Frankrike). Har en postdok med inriktning i miljöutbildning (Argentina) Undervisare och forskare vid laboratoriet för hållbar utveckling och miljöledning av territoriet. Geografidepartementet. Naturvetenskapliga fakultetet. Republikens Universitet. UdelaR. Även docent i geografi i Lärarinstitutet Artigas. Medlem av programmet Hållbar Uruguay- Nätverket- Jordens vänner av Uruguay (REDES-Amigos de la Tierra Uruguay), medverkar i den Nationella kommissionen för försvaret av vatten och liv.

Hon har publicerat ett flertal böcker, vetenskapliga artiklar samt populära. Har medverkat i mer än hundra nationella och internationella kongresser i vilka hon har presenterat sin forskning.

Ana Rosa López Villegas (Bolivia)

Ana Rosa föddes för 34 år sedan i den lilla och gästvänliga Bolivianska staden Oruro. Sedan femton år ägnar hon sig åt oberoende journalistik och litteratur med syfte att bidra till en bättre kännedom om Bolivias kultur och snabbt berusande nuvarande politiska och sociala liv i landet. Hon har en fil lic i kommunikationsvetenskap, Katolska Universitet i Bolivia (1998). Efter att ha tagit examen 2001 började hon en "självpåtagen akademisk exil" och tack vare att hon beviljades ett stipendium hade hon möjlighet att vistas och studera i Madrid-Spanien och även i Karlsruhe-Tyskland, där hon fick två masterexamen, den ena i politiska åtgärder och medborgarnas samhällsengagemang, och den andra i regional planering.

Mer om Ana Rosa och hennes konstelation i :

<http://mivozmipalabra.blogspot.com/> och <http://laletralate.blogspot.com/>.

Claudia García (Argentina-Sverige)

Claudia är född i Argentina men bor i Sverige sedan 1975. Hon har en doktorexamen i sociologi, en masterexamen i socialantropologi och har även en utbildning om IT-stödd distansundervisning. Under flera år har hon forskat kring etnicitet med fokus på genusperspektiv i Nicaragua. Hon har gjort fältarbetet bland Nicaraguas miskitubefolkning. Är LatiCes nuvarande ordförande och nättidskriftens ansvarig utgivare.

Felicia Dahlin y Mikaela Engwall (Sverige)

Felicia Dahlin och Mikaela Engwall går tredje året på Vasaskolans internationella samhällsprogram med internationell inriktning i Gävle. De gör ett projektarbete om abort som mänsklig rättighet i Nicaragua. Utifrån ett samhällsperspektiv utreds komplikationerna som uppstår i och med införandet av det totala abortförbudet. Syftet med projektarbetet är att informera och skapa förståelse om kvinnans situation.

Guadalupe Sánchez Blandón (Nicaragua)

Guadalupe föddes i Palacagüina, Madrizdepartamentet i Nicaragua. Hon är psykolog, biolog, lärare och före detta ledamot av nationalförsamlingen. Har varit biträdande nationell samordnare för Sandinista Ungdom, nationell samordnare av Unga kvinnors rörelser och även ordförande av Kommisionen för kvinnor, barn, ungdom och familjer av nationalförsamlingen. Hon drev fram jämställdhetslagen och Lagen om Integrerad Utveckling av de nicaraguanska ungdomarna samt Barndomskod. Hon har även varit Kvinnorådgivare vid kontoret för mänskliga rättigheter. För närvarande är hon samordnare av Leonel Rugama kulturella rörelsen, medlem av kommunens kommission för CONISIDA samt samordnare av Kapitel av la Colonia i ett bostadsområde i Chinandega.

Isabel Soto Mayedo (Kuba)

Isabel är journalist och historiker med inriktning i ämnen kopplade till Latinamerika, Karibien och Kuba. Hon är komentator av Agencia Prensa Latina, Fil. Lic i utbildning med inriktning i Marxist-leninistiska filosofi och historia (1991). Doktorand i kommunikationsvetenskap (Habana Universitet). Dessutom har hon en högskoleexamen i journalistik (2004) och en andra i problem och utmaningar av globaliseringen (2006) och en tredje i genus och kommunikation (2007). Har vistas som gästforskare i Costa Ricas Ekumeniska Forskningsavdelningen (2005) samt även i Internationella programmet för studier av religioner vid Mexico Universitet (2007). Isabel är arkivarie specialiserad i hantering av dokument och fotoarkiv. Har av den Mexikanska akademien av Modern Litteratur blivit tilldelad Margot Rosezensweig Poesipris. Hon har publicerat ett hundratals tidsningsartiklar och forskningsrapporter, både utomlands och i sitt eget land. Hennes personliga webb är: <http://isabelsotomayedo.blogia.com>

Liinu Diaz Rämö (Sverige)

Liinu läser statsvetenskap vid Stockholms Universitet. Hon har arbetat som volontär inom den svenska biståndsorganisationen Individuell Människohjälp (IM). IM arbetar i 15 olika länder med uppgiften att synliggöra och bekämpa fattigdom och utanförskap. Under sommaren och hösten 2009 gjorde Liinu praktik som volontär på IMs salvadoranska partnerorganisation Asociación Nuevo Amanecer de El Salvador (ANADES) som arbetar inom områden såsom hälsa, utbildning, landsbygdsutveckling mm. Liinu fick då uppgiften att intervjua och skriva artiklar om ett 20-tal kvinnor, som alla varit med i det IM-finansierade Familjesolidaritetsprogrammet.

Lotta Duse (Sverige)

Lotta läser socialantropologi och, förr eller senare, kommer hon att ta sin examen i ämnet. Hon intresserar sig för mänskliga rättigheter och har hjärtat i Latinamerika. Just nu befinner hon sig i Barcelona där hon studerar en praktikantkurs som ska leda till en volontärperiod i Sydamerika, varifrån hon återvände för inte så länge sedan. Lotta samarbetar med LatiCes tidskrift som frivillig översättare.

María Cristina Garay Andrade (Argentina)

María Cristina är författare, essäist och poet. 1989 gjorde hon sitt inträde i den politiska arenan och var parlamentarisk rådgivare (1989-1993). Även kongressledamot kandidat i 8:e plats av PAIS parti (Presidentvalet 1997) Hon är en aktiv militant av kvinnors politiska rättigheter och författare av "Lexikon av kvinnans diskriminering i språket (publicerad 1994) även av "Minnen" (2005) biografien av en åttioåriga chilensk-argentinsk kvinna. Hon har föreläst om Lexikon av kvinnans diskriminering i språket för frivilligorganisationer och autonoma kvinnogrupper från Latinamerika och Karibien på vägen till Bejiin 1995, Mar del Plata, september 1994. Hennes personliga webb är: <http://mariacristinadesdemissilencios.blogspot.com/>
http://www.agregarte.com/salas/maria_cristina_garay_andrade_1.php
<http://mariacristinadiccionario.blogspot.com/>

María Cruz Ciarniello (Argentina)

María Cruz är fil.lic i social kommunikation (Rosarios National Universitet) För närvarande är hon redaktör och medutgivare av portalen www.enredando.org.ar, Rosarios sociala organisationers informativa plats och medlem av föreningen Nodo Tau. Hon är samproducent och compiler av den kollektiva utgivna boken "Ser, en el andar" ("att vara när man går"). Hon samarbetar med tidskriften El Eslabón av Rosarios informativa kedja.

Hon är medlem av professionell teamet "Historias escritas con minúscula" ("historier skrivna med gemener") (Forskning om Rosarios Bostadsområdet Sarmiento). Har varit redaktör av lokal tidningen Rösten av bostadsområdet (La Voz de los barrios) och krönikör av radioprogrammet samt utgivare och designer av tidskriften "Mittens lilla vinkällare" ("La Bodeguita del medio"). Dessutom har hon varit frilanssamarbetare av tidskriften "Tredje sektorn" ("Tercer Sector").

Mariana Viera Cherro (Uruguay)

Mariana är antropolog, för närvarande studerar hon en master i humaniora med inriktning i Latinamerikanska studier (Humanistiska och utbildningsvetenskaps fakulteten -FHCE- Republikens Universitet -UdelaR). Hon ansvarar i Nätverket-Jordens vänner av Uruguay (REDES-Amigos de la Tierra Uruguay) för området Genus och Livsmedelssuveränitet, är även docent i FHCE-UdelaR.

Hon har arbetat med ämnen som berör genus, sexualitet, sexuella och reproduktiva rättigheter, genus och arbete samt livsmedelssuveränitet. I REDES arbetsram har hon utvecklat workshops med kvinnor från landsbygden samt forskat för sina "Vi är omgivna: jordbruksindustri, mänskliga rättigheter och migration. Fallet Uruguay ("Estamos rodeados: agronegocios, derechos humanos y migraciones. El caso uruguayo") samt i samarbete med Patricia P. Gainza, "kvinnornas roll på landsbygden inom jordbruket och livsmedelssuveränitet" ("El rol de la mujer rural en la agricultura y la soberanía alimentaria").

Margarita Ruíz (Kuba)

Margarita föddes 1945. Hon är elingenjör och har en masteexamen i teknisk vetenskap och en i Social ekonomin och förvaltning av icke vinstgivande föreningar. Är grundare av den Kubanska MS-föreningen och dess ordförande sedan dess. Hon tjänstgör för närvarande som ordförande i den vetenskapliga kommittén för den kubanska föreningen av rörelsehindrade (ACLIFIM) och som konsult och styrelsemedlem av Föreläsningsserien om Funktionsnedsättningsstudier, Habana Universitet.

Patricia Duró (Argentina)

Patricia är socialpsykolog, sjuksköterska utbildad på universitet, mentalvårdare med inriktning på ungdom- och barnhälsa. Hon arbetar i utsatta områden av Norra Argentina, Paraguay och Bolivia där hon utbildar befolkningen. Patricia ger även direkt stöd till folket vid behov.

Från året 2000 samarbetar hon med ett flertal arbetslöshetsrörelser, ex. i Buenos Aires förorter med Guernicas MTDs hälsovård. Hon är ansvarig för ett dagcenter beläget i Florencio Varela (Buenos Aires) där fattiga barn med allvariga CP-skador vistas.

Patricia P. Gainza (Uruguay)

Patricia har studerat sociologi i Mexiko. För närvarande skriver hon sin masteruppsats om "Utbildade kvinnliga/manliga uruguayansk arbetskraft senaste migration: motiv och kopplingar". Sedan 2008 är hon konsult för IOM, Internationella Organisation for Migration. Sedan tre år tillbaka arbetar hon som forskare i REDES – Amigos de la Tierra, området Ekonomisk rättvisa och jämställdhet. Deltar i Arbetsgruppen över Migration av den interamerikanska plattformen för mänskliga rättigheter, demokrati och utveckling (PIDHDD). Är en av grundarna av Espacio Sin Fronteras. (Område utan gränser). Har publicerat studier om intern eller internationell migration, jordbruksnäringen och mänskliga rättigheter.

Sigrid Huenchuñir (Chile)

Sigrid är barnmorska, psykolog, specialist i genus studier och master i offentliga politiken. Hon har arbetat med att socialt integrera landsbygdens befolkning genom användning av den nya teknologin. Hon arbetar speciellt med gräsrotsrörelserna, speciellt ursprungsbefolknings- och kvinnorsorganisationerna. För närvarande fokuserar hon sitt intresse i hur internationella standarder, speciellt Konventionen 169, kan tillämpas till Chiles ursprungsbefolknings rättigheter. Hon intresserar sig i att synliggöra indianernas status i Chile och problematiserar kvinnornas roll i indianernas organisationer.

Hennes personlig webb är: sigridpsblog.blogspot.com

Även: <http://indigenaschile.wordpress.com/>

Verónica Rocha Fuentes (Bolivia)

Verónica (bolivianska, 27 år) är samhällskommunikatör (Comunicadora Social) utexaminerad från Universidad Católica Boliviana (UCB) och med magistergrad i politisk kommunikation vid Universidad de Chile. Hon är specialist på konstitutionella problem vid Universidad Carlos II, Madrid och specialist på mänskliga rättigheter vid Universidad Andina Simón Bolívar, La Paz. För närvarande är hon forskare vid IDEA Internationell i demokrati och genus samt docent i kommunikation vid Universidad Católica Boliviana, La Paz.

Ximena Quiroga Flor (Bolivia-Sverige)

Ximena Quiroga Flor föddes i La Paz, Bolivia, något som hon bär inom sig även om hon idag kan ses på Sveriges gator där hon flätar ihop sin bakgrund med nya kulturer och språk. Sin utbildning inom sociologi och efterföljande doktorsexamen i pedagogik och samhällsutveckling har gett henne möjlighet att arbeta under flera år inom sociala utvecklingsprojekt i Bolivia, med kvinnor, ungdomar och barn. Nuförtiden delar hon med sig av sitt sätt att se på världen i ett radioprogram som tar upp kvinnofrågor. Programmet heter "Inget revben Eva är fulländad" och utgör en del av gruppen som ansvarar för den digitala tidskriften LatiCe, som har som målsättning att vara en plats för de latinamerikanska sociala rörelserna. De ansvarar även för en blogg som sprider information om förändringsprocessen som pågår idag i Bolivia.

"Latinamerika skildrat genom kvinnor"
är den första ur en serie
publikationer som LatiCe har som mål-
sättning att utge, alltid med avsikten
att bidra med utrymme att uttrycka sig
för kvinn@rna som inte har det i de
kommersiella medierna. I denna pub-
likation finner vi, skildrat genom
kvinnor, de problem som vi kvinnor lever
med i vårt Latinamerika.
språkdiskriminering, kvinnomord, funk-
tionshinder, jord- och
territoriefrågan, ursprungbefolkningar,
abort och lagreformer är några av
ämnena som omfattas i publikationen,
alltid tänkta och fokuserade genom en
kvinnas synvinkel.

www.lattice.org

Latinamerika skildrat genom kvinnor...